

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

1877

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

—
1877.

2291

N.I.T.

Ἀνατροφή, ἐκπαίδευσις.

Βιβλιοθήκη τῆς Εὐρώπης 399. Βιβλιοθήκη (ἢ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ) 208. Γυναικας (διὰ τὰς) 95. Διδασκαλεῖον μαθηρικῆς 416. Ἐκπαίδευσις ἐν Ἀμερικῇ 51. Ἐπιστολὴ (μία) τοῦ Γ. Γενναδίου 365. Κατ' οἶκον ἢ ἐν δημοσίοις σχολείοις πρέπει νὰ ἐκπαιδεύονται οἱ νέοι; 412. Μητέρα (διὰ τὰς) 55. Πανεπιστήμια τῆς Ἰταλίας 398. Πρωτοῦτον ἔθνος εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ ἔχει τὰ κρείττονα σχολεῖα 190. Σχολεῖα (τὰ) παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις 304. Σχολὴ τῶν μαθηματικῶν χάριν τῶν νεανίδων 384. Ὑποχρεωτικῆς ἐκπαίδευσις (περὶ τῆς) ἐν Γερμανίᾳ 233. Φοιτητὰ καὶ καθηγητὰ ἐν Γερμανίᾳ 348.

Ἀρχαιολογικά.

Ἀθηναϊκὸν ἡμερολόγιον 301. Βιβλίον (τὸ ἀρχαιότερον) τοῦ κόσμου 407. Βιβλίων (περὶ) καὶ τῆς διαδόσεως αὐτῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις 75. Γάμος (εἷς ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις) 213. Κύβοι ἀρχαῖοι 166. Νὰός (ὁ) τῆς ἀπτείου Νίκης 362. Ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ ἐν Πειραιεὶ λέντος 294. Σιναϊκοί (τὸ) τῶν ἀρχαίων κοριθῶν 400. Σῦκα (τὰ) τῶν Ἀθηναίων 416. Τοπογραφικοῦ (περὶ τοῦ νέου) σχεδίου τῆς Ἀττικῆς 172.

Βιογραφίαι.

Αἰκατερίνα ἡ μεγάλη 88. Βασιλεὺς (ὁ) τῶν σιδηροδρόμων ἐν Ἀμερικῇ 223. Βενιζέλου (Φιλοθέη) 189. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ μεγάλου Βασιλείου 1. Δὸν Κάρλος 49. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος 65. Κοραῆς (Ἀδαμάντιος) 227. Κουτουριώτης (Δάζαρος) 261. Σάνδη (Γεωργία) 132, 148. Σαττεμβρίνης (Λουδοβίκος) 341.

Γεωργικά, βιομηχανικά, ἐμπορικά, δημόσια ἔργα.

Ἄδειων (περὶ) τῆς κυνηγεσίας 333. Ἀμαξοστοιχίαι διατρέχουσαι τῇ βοηθείᾳ ἰσθμῶν 240. Ἀνακάλυψις τῆς ὑφαντουργίας τῶν περικνημίδων 315. Γραφίτου (περὶ τῶν ἐκ γραφίδων) 123. Δέσιμον (τὸ) τῶν βιβλίων 220. Δημόσιαι παροιμίαι καὶ παραγγ. περὶ τῶν μηνῶν τοῦ ἔτους: Ἰανουάριος 79, Φεβρουάριος 110, Μάρτιος 142. Εἰσιτήρια (περίεργα) 240. Ἐκθεσὶς τυπογραφικῶν ἔργων ἐν Λονδίῳ 414. Ἐφευρετοῦ (περὶ τοῦ) τῶν χαλυβδίνων γραφίδων καὶ τοῦ κονδυλοφόρου 156. Καρφιτσῶν (κατανάλωσις) 127. Καστανίας (περὶ) καὶ καστάνων 46. Κινέζοι (οἱ) καὶ τὸ βόειον κρέας 384. Μηχανὴ λαλοῦσα 126. Μικροτεχνήματα καὶ αὐτόματα 219. Σιγάρων (τὰ κομμάτια τῶν) 111. Συντήρησις ὁδῶν ἐν Παρισίοις 320. Τὰ πάντα χρησιμοποιοῦνται ἐν Γαλλίᾳ 110. Τηλεγραφικὰ εἰκόνες 143. Τολόπαι 368. Τυπογραφεῖον τῶν τυρῶν 384. Τυφλαγωγίων (περὶ) 43. Ὑποδήματα ἐξ ἀνθρωπίνου δέρματος 415. Χάρτης ἐκ βιμδακερῶν βράκων (πότε κατασκευάσθη) 416. Χειρόκτια ἐκ δέρματος ἰχθύος 15.

Γεωγραφία καὶ περιηγήσεις.

Ἀττικῆς (ὅρη τῆς) 303, (πέδια τῆς) 335. Αὐστραλία 81, 97, 113, 129, 145, 161, 177, 193, 209, 225, 241, 257, 273, 289, 305, 321, 337, 353. Δόδρουσαι (περὶ τῆς) 312. Θανάτωσις καταδίκου ἐν Κίβη 309. Κωνσταντινουπόλεως (ἀπὸ) εἰς Ἀθήνας 152. Σχολεῖον ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ ἔτος 1669, 323.

Ἐπιστημονικά.

Ἀνατίναξις (ἢ) τῶν ὑφάλων τῶν Πυλῶν τοῦ Ἄδου ἐν Νίβη Ὑόρχη 14. Ἀνθρώπινον (τὸ) ἀνάστημα 140. Ἀράχνη 405. Ἄρκτος (ἢ) τοῦ Νανού 126. Ἄρκτων (νοημοσύνη τῶν) 112. Ἀστρονομικὸν καλενδάριον: Ἰανουάριος; 79, Φεβρουάριος

94, Μάρτιος 173, Ἀπρίλιος 237, Μάιος 317, Ἰούνιος 397. Βόρειον (τὸ) σέλας κατὰ τὸν Οὐμβόλλδον 314. Γερίλλας 27, 38, 335. Διαφορὰ τῆς μεσημέριας μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ ἄλλων πόλεων 48. Δύο εὐεργετήματα τοῦ Ι. Αἰδίου 168. Ἐντομα (τὰ λάμποντα) 59. Ἐπιρροή (περὶ τῆς), ἢν ἔξασκῆ ἐπὶ τοῦ ἔγκεφάλου τὸ οἰνόπνευμα 207. Ἐφευρέσεις (δύο εὐφέλμοι) 336. Ζῶων μεταναστεύσεις 401. Ἠλεκτρικὰ (τὰ) ὄρολόγια τῆς Ἀγγλίας 144. Θάλασσα ἐκ γάλακτος 62. Καρχαρίου (ἢ ἐπικηδέσις κωδωνοκουρούσια τοῦ) 359. Κεραυνοῦ (περὶ) καὶ βροντῆς) 117. Κλιματολογία (συμβολὴ εἰς τὴν) τῆς Ἑλλάδος 317. Μυκήτων (περὶ) 315. Νόρμηκες (οἱ Βρασιλιανοί) 268. Νηρορῆχται καὶ θωρηκτὰ 375. Σανθαὶ καὶ μελαγχροῖναι 207. Ὀργανισμὸς (ὁ) τοῦ ἀνθρώπου 415. Πέρδικες (μάχημοι) 368. Πολεμικὰ (τὰ) ναυτικὰ τῶν διαφόρων δυνάμεων 17. Πυρίτιδος ἀνακάλυψις 397. Σαλομὸς 405. Τέρας (περίεργον) 111. Τοπογραφικοῦ (περὶ τοῦ νέου) σχεδίου τῆς Ἀττικῆς 172. Ὑδατος (ποσότης τὸ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ὑπάρχοντος) 396. Φαινομένων (περὶ) ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ τὸ ἔτος 1877, 15. Φωτῶν μετανάστευσις 393. Φωτὸς (περίεργος ὑπολογισμὸς τοῦ) τοῦ κηρίου 347, (ταχύτης τοῦ) 379.

Ἦθη καὶ ἔθιμα.

Γάμος (περὶ τοῦ) τῶν ποιμένων τῆς Ὀρθρουοῦς 387. Γέματος (περιγραφή ἐπισήμου Κινεζικοῦ) 174. Καταδίκου θανάτωσις ἐν Κίβη 309. Κληθόνες 406. Ναυτικοὶ χαριστισμοὶ 63. Νηστεία (ἢ) παρ' Ἰουδαίοις καὶ Ἀρμενίοις 176. Τεσσαρακοστὴ (ἢ) παρὰ τοῖς ἀρχαίοις χριστιανοῖς 106. Τρώουσι (πῶς) οἱ διάφοροι λαοὶ 183.

Καλλιτεχνικά.

Γαλλικὸν (τὸ) θέατρον ἐν Ἀθήναις 247. Κλειδοκουμβάλου (περὶ τῆς μουσικῆς τοῦ) 201.

Κοινωνικά, πολιτικὰ, στατιστικῆ.

Ἀγυπτιακοῦ ναυτικοῦ (περὶ τῆς παρουσίας καταστάσεως τοῦ) 271. Ἄλῃ Πατσᾶ (ὁ θησαυρὸς τοῦ) 348. Ἀλληλογραφία διαδιδασθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν ταχυδρομίων κατὰ τὸ ἔτος 1875, 220. Ἀνάγκαι (πρώται) τοῦ ἀνθρώπου: Ἀνταλλαγὴ καὶ νομίσματα 307, ἐνδυμασία 244, κατοικία 259, μέσα μεταφορᾶς 293, τροφή 276. Ἀναλογία (ἐπιστολῶν κατ' ἄτομον) 64, (τηλεγραφημάτων ἐπὶ 100 κατοίκων) 208. Ἄνθρω ἐξηκοντούτης δὲν πρέπει νὰ καλῆται γέρον 384. Ἀπολεσθέντα (τὰ) πράγματα κατὰ τὴν ἐκατονταετηρίδα τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀνεξαρτησίας 126. Ἀποτελέσματα (τῆς μέθης ἐν Ἀμερικῇ) 175, (τῶν περὶ Ἑλλάδος συνθηκῶν) 195. Ἄριστοι 124, 230. Ἀτελεῦτης δίκη 240. Δικαιοσύνη (ἢ) ἐν Σερδίᾳ 176. Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (ἐργασίαι τῆς) κατὰ τὸ ἔτος 1876, 160. Ἐκθέσεις (παγκόσμιαι) 319. Ἑλληνας (αἱ νῦν) καὶ ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν 369, 385. Ἐνδοξος τελετὴ 64. Ἐνωσις τῶν κομμάτων 383. Ἐπαῖται ἐν Παρισίοις 332. Ἐπιστολὴ (μία) τοῦ Ἀλφόνσου Κἄρ 104, τοῦ Θεοφίλου Κἄρ 206. Ἐργάται τῆς θαλάσσης ἐν Ἑλλάδι 269. Ἐργοστασίων (ἀριθμὸς) ἐν Γαλλίᾳ 104. Θανατικὰ ἐκτελέσεις ἐν Ἑλλάδι 399. Ἰδιωτικὸς (ὁ) βίος εἶνε ἄσουλός; 206. Ἰππικοῦ κρέατος (κατανάλωσις) ἐν Γαλλίᾳ 272. Λουθηρανικὸν μουσεῖον 272. Λόκοι ἐν Ῥωσίᾳ 208. Λυπηρὸς κατάλογος 351. Μοναχοὶ ἐν Ἀθῶνι 95. Ναυτικὸν (τὸ) τῆς Ἀγγλίας κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας 218. Οἰνοπότης, ζυθοπότης καὶ βρακοπότης λαοὶ τῆς Εὐρώπης 367. Ὀρφανοτροφεῖον (τὸ) Χατζη-Κώστα ἐν ἔτει 1876, 335. Παράσημα (τὰ Ἑλληνικὰ) 108, (τὰ Ἑλληνικὰ) καὶ ἐν ὄντως ἡγεμονικὸν παράδειγμα 187. Πανία

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τρίτος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 10. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦσι ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου τῆς αὐτοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1 Ἰανουαρίου 1877

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ὁ ἱεράρχης οὗτος, τοῦ ὁποῦοι τὴν μνήμην ἐορτάζει σήμερον ἅπαν τὸ χριστιανικὸν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν πλήρωμα, ἐγεννήθη, περὶ τὸ 330 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, εἰς Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας, χώρας τοσοῦτον ἐξελληνισθείσης ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὥστε ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἔλεγε περὶ αὐτῆς ὅτι «τότε τοῖς πεπαιδευμένοις ἐμβιωτήριον ὑπῆρχεν.» Εἰς τὴν Καππαδοκίαν τῶντον ὁ ἑλληνισμὸς ὀρεῖται οὐ μόνον τὸν Βασίλειον, ἀλλὰ καὶ τὸν Γρηγόριον τοῦ Ναζιανζηνῶν, καὶ τὸν Εὐσέβιον, καὶ τὸν Παυσανίαν, καὶ τὸν Ἀπολλώνιον τὸν Τυανέα, καὶ τὸν βρασιλέα Μκυρίκιον, ὃν ὁ Μένανδρος ἔλεγε μουσῶν ἐραστὴν καὶ περὶ τὴν ποίησιν καὶ ἱστορίαν ἐντροφῶντα. Ἰδίως δὲ ἡ Καισάρεια, ἡ οὕτως ἐπὶ Τιβερίου μετονομασθεῖσα, ἐκκαλεῖτο πρότερον Εὐσέβεια ἢ πρὸς τῷ Ἀργεῖῳ, καὶ Μάζακα ὁ δὲ Στράβων βεβαιεῖ ὅτι οἱ Μαζακηνοὶ ἠκολούθουν τοῖς νόμοις τοῦ Χερώνδα, ἐκλέγοντες καὶ νομῶδον, ὅστις ἦτο ὁ ἐξηγητὴς τῶν νόμων. Βλέπετε πόσας ἀρχαίας ἑλληνικὰς βίβλας εἶχεν ἡ γενέθλιος τοῦ Βασιλείου πόλις. Ἀφ' ἧς δὲ ἐπεκλήθη Καισάρεια, ἤκμασε μάλιστα ἐν τῇ τρίτῃ ἑκατονταετηρίδι, ὅτε περιελάμβανε 400, 000 κατοίκων καὶ ἀνέδειξε πρὸς τοὺς ἄλλοις στρατηγοῖς τὸν Δημοσθένην, πράξαντα πολλὰ καὶ μεγάλα εἰς τοὺς κατὰ Περσῶν πολέμους.

Ὁ Βασίλειος, φοιτήσας τὸ πρῶτον εἰς τὰς ἐν Καισάρειᾳ σχολὰς, προσῆλθεν ἔπειτα ἐνταῦθα εἰς Ἀθήνας, ὅπου συμμαθητὰς ἔσχε τὸν τε βραδύτερον ἐφάμιλλον αὐτοῦ ἀναδειχθέντα συναγωνιστὴν Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνῶν, καὶ τὸν μέγαν ἀντίπαλον, τὸν παραχάτην Ἰουλιανόν. Ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια, κατ' ἀρχὰς μετήλθε τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα καὶ ἐδίδασκε τὴν βῆτορικὴν. Καὶ τοὶ δὲ διαπρέψαντες κατ' ἀμφοτέρω ὡς διδάσκαλος καὶ ὡς συνήγορος, μετ' οὐ πολὺ ἐγκατέλιπε τὰ ἐπαγγέλματα ταῦτα διότι τὸ τε παράδειγμα τοῦ πατρὸς, καὶ τῆς μητρὸς, καὶ τῆς ἀδελφῆς, ἢ τε ὁρμὴ τῆς ἰδίας φύσεως, καὶ ἡ φιλοτιμίᾳ ν' ἀφιέρωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ τὴν ἀποθησαυρισθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ἐξωθεν ἐπιστήμην, τὰ πάντα ἔφερον αὐτὸν πρὸς τὴν

πίστιν ἣν ἔβλεπον ἐκ παίδων πρεσβευομένην ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ. Ὅθεν εἰς ἡλικίαν εἰκοσιεπτά ἐτῶν, ἐδέχθη τὸ ἅγιον βάπτισμα ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Καισαρίας, ἐνώπιον τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ὄλων, ὡς εἰ ἀποστολικὴν τινα ἐντολήν ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀπαλλαγῆς ἀπὸ πάσης ἄλλης φροντίδος, καὶ ἀπὸ αὐτῆς τῆς περὶ τῶν ἰδίων κτημάτων ὧν τὰ πλείεστα διένειμεν εἰς ἐλέη δαψιλῆ, ἀπῆλθεν εἰς τὰ κυριώτερα ἱερά, τὰ τε ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τὰ ἐν ἐρήμῳ, τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀνατολικῆς ἐκκλησίας εἰς ἣν ἤθελε νὰ ἀφοσιώσῃ ἑαυτὸν καὶ ἦτις, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κλέους αὐτῆς καὶ τῆς ἀκμῆς, ἐσπαράσσετο ὑπὸ τῆς τοῦ Ἀρείου αἱρέσεως. Ἐπὶ δύο ἔτη περιῆλθεν Αἴγυπτον, Παλαιστίνην, Συρίαν, Μεσοποταμίαν, ἀκροώμενος τῶν θεολόγων, συζητῶν πρὸς τοὺς φιλοσόφους, ἀποθαυμάζων τοὺς ἐρημίτας καὶ ἐφοδιαζόμενος ἐνθουσιασμῶν καὶ πίστιν διὰ τῆς θέας τῶν ἱερῶν τόπων ἐν οἷς τοσαῦτα ἐτελέσθησαν θαύματα. Ἐκεῖ ἐπληρώθη πεποιθήσεως μὲν καὶ ζήλου πρὸς τὰ ἐν Νικαίᾳ θεοπισθέντα δόγματα, εὐλαθείας δὲ πρὸς τὸν ἀκαμπτον αὐτῶν πρόμαχον ἑκεῖ εἶδε τοὺς ἐρημίτας Ἀντώνιον καὶ Παῦλον, κατέκρινε τὴν ὑπερβολὴν καὶ κατὰχρησιν τοῦ ἀσκητικοῦ βίου παρ' ἄλλοις τισὶ καὶ ἐμελέτησε τὴν τάξιν τῶν κοινοβιακῶν μάλων μοναστηρίων, ἧτοι τῆς ἐν κοινῷ φιλοπόνου ἀποχωρήσεως, ἣν δικαίῳ τῷ λόγῳ προετίμα τῆς ἀπράγμονος καὶ ἀπολύτου θεωρίας τῶν ἀσκητῶν.

Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὰ ἴδια ἐσπευσε νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν ὅσα εἶδε καὶ ἐμελέτησεν, ἐκλέξας ἐπὶ τούτῳ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Πόντου, ἀναχώρημα, οὐχὶ ὅμως ὡς ἐρημίτης, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἄνθρωπος ἐμπλεὺς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον καὶ ἀρεστικόμενος μὲν εἰς τὸν μονήρη βίον, καθιστῶν δὲ αὐτὸν γόνιμον διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐργασίας. Τῶντον ἐν μιᾷ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ πρὸς Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνῶν, ὅστις διατέλει ἔτι, ὡς φαίνεται, περὶ τὰ ἐγκύσμια διατρίβων, ὁ Βασίλειος περιγράφει τὸ χαριέστατον αὐτοῦ ἐνδιαίτημα ἐντελῶς διάφορον τῆς ἀπαισίας ἐκείνης ἐρημίας ἐν ἣ ἀνηλίσκοντο οἱ τῆς Αἰγύπτου ἀσκηταί. «Μόλις, ἐπιστέλλει πρὸς τὸν Γρηγόριον, μόλις ἀπογνοῦς τῶν ματαίων ἐλπίδων δεῖ ἐπὶ σοὶ εἶχόν ποτε, κατὰ βίου ζήτησιν ἐπὶ τὸν Πόντον ἀπῆλθον ἔνθα δὴ μοι ὁ Θεὸς χωρίον ὑ-

ἐν Βιέννῃ 223. Πληθυσμὸς (ἀρκίος) 48, (τῆς ὑδρογείου σφαίρας, 143. Πλοῖα (Ἑλληνικὰ ἐμπορικὰ) 304. Ποῖα πράγματα ἐξευρηθήσαν πάντοτε ὡς γέλοια 176. Πολιτικὰ ναυτικὰ τῶν Ἑρωπαϊκῶν κρατῶν 223. Πολιτικὴ οἰκονομία (ἢ) ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ 344, 356, 372. Πολιτικὸς διάλογος ἐν Κωνσταντινουπόλει 413. Πολυτελείας (περὶ) 33. Πτωχεία ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Ἑυρώπης 256. Πυρκαϊαὶ ἐν Ῥωσίᾳ ἐν ἔτει 1876, 223. Στιχογραφικὸς κατακλισμὸς 399. Στόμαχος (ὁ) τῶν Παρισίων 176. Συζητήσεις (αἱ) τῆς Βουλῆς 160. Ταχυδρομικὰ τῆς Ἑλλάδος 175. Τροφῆς (περὶ τῆς) 53. Φρενοδραχθεῖς (οἱ) παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς 271. Φυσιολογία τῆς γυναικείας ἐνδυναμίας 350. Χωρία τῆς Ἑλλάδος 368.

Οἰκτικὴ οἰκονομία.

Διατήρησις τῶν μελωτῶν 368.

Πρακτικαὶ γνώσεις.

Γεωμητρία (τὰ νέα) 336. Γράμματα ἐπὶ συστάσει 144. Δάλλιαν (τρόπος τοῦ καθιστῆν εὐσομεν τὴν) 224. Ἐγγώριος ἐντομοκτόνος κόνις 272. Καθαριότης τῆς κεφαλῆς 416.

Ἵγεινή.

Καταλληλοτέρα (τίς) τῷ ἀνθρώπῳ τροφὴ 127. Λίκεσμα (τὸ) τῶν βρεφῶν 112. Λόγος (τίς) τῶν φλεβοτομιῶν καὶ νηστείων κατὰ τὸ ἔαρ 192. Ὁράσεις (διατήρησις τῆς) 208. Πιτυριάσεις (περὶ) 224. Πυρετοὶ (νέον θεραπευτικὸν φάρμακον τοῦ) 272. Στηθοδίσμου (τινὰ περὶ) 45. Χειμέτλων (περὶ) [χλιονιστρῶν] 96.

Φιλολογία, ἠθολογία, φιλοσοφία.

Ἀλλήθειας 16, 32, 48, 61, 80, 96, 110, 125, 143, 159, 174, 191, 207, 222, 239, 256, 271, 288, 303, 318, 333, 351, 367, 383, 398, 414. Ἀληθείς (ἢ) ἐκ τοῦ πολέμου δόξα 60. Ἀνατολικὴ ἀνθολογία 367, 398. Ἀνέκδοτον ὑπόμνημα τοῦ Καποδιστριαίου 281. Ἀπάντησις (εὐφυῆς) Σπαρτιάτου 87. Φιλοσόφου 144. Χρυσίππου 90. Ἀπόφθεγμα Βενετικῶν 416. Ἀραβικῆς γλώσσης (περὶ τοῦ πλούτου τῆς) 127. Βλαχίαν (ὁ κατὰ τὴν) καὶ Μολδαυίαν ἀγῶν τοῦ 1821, 101. Γαστρολόγοι (περιδύτοι) 411. Γονεῖς (οἱ) παρὰ τοῖς Ἀσιανοῖς 109. Δείγμα τουρκικῆς ὑπεροφίας 415. Δὲν ἔχω καιρὸν 63. Διαγωγή πρὸς ὑποδυσσεύτους 124. Διανομή (ἢ) τῆς γῆς 319. Δικαία τιμωρία 320. Δύο ἐπιγραφαὶ ἐν ταῖς κατακόμβαις τῆς Ῥώμης 300. Ἑλλήν (ὁ σημερινός) καὶ ἡ σημερινὴ Ἑλληνίς 205. Ἑλληνικὴ (ἢ) ἐκκλησία καὶ ἡ ἐπικήδειος ἀκολουθία 378. Ἑλληνικῆς ἱστορίας (μία σελὶς τῆς) 296. Ἐμψυτὸν (εἰς) 413. Ἐπιστολὴ (μία) τοῦ Κοραῆ 380, τοῦ Ὀδυσσεύς Ἀνδρόουτσου 253, τοῦ Πλινίου 158, τοῦ φιλέλληνος Λεβροῦν 94. Εὐφυῆς λόγιον Ζήνωνος 125. Ζαττικιστοπαίκτης (διάσημος) 111. Ἦγεμόνες (οἱ) εἰς τὴν τράπεζαν 32. Ἰούλιος Καίσαρ (ὁ) ὁ Αὐγουστος καὶ οἱ ὀδρισταὶ τῶν 100. Καλύβη (ἢ) τοῦ Μπαρμπα Θωμᾶ 111. Κόκκοι κοινοῦ νοῦς 237. Λόγοι Μ. Ῥενιέρη καὶ Ε. Κοκκίνου, ἐκφωνηθέντες ἐπὶ τῇ καταθέσει τῶν λειψάνων τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ 284. Μυροκορδάτου (χαρακτηρισμὸς τοῦ) 31. Μήτηρ (μία) 304. Μισούλη (χαρακτηρισμὸς τοῦ) 217. Μνημεῖον ὑπὲρ κυνῶν ἐν Ἐδιμβούργῳ 239. Μόζαρετ (εἰς στοχασμὸς τοῦ) 352. Μπουμπουλίνης (χαρακτηρισμὸς τῆς) 364. Ναύαρχος (ὁ) Παππαχρήστος 328. Νεκρολογία τοῦ ἔτους 1876, 91. Νῦξ (ἢ) 143. Ὄψωφ (τὰ ἐν) μὴ ἐν δῆμῳ 396. Ὀλιγωρῶν πολίτης 61. Ὀρκος ἐφήδων Ἀθηναίων 398. Ὀσίλων (Ἑρτίκος) 158. Παραγγελία Ἀντιόχου 259, Ἑλληνοῦ σοφοῦ 80, 122, Κύρου τοῦ μεγάλου 288, Λόρδου Τεσσερφίλδ 240, 304, Φωκίωνος 239. Ποιήσεως (αἱ τρεῖς εἰσῆσις τῆς) 158. Πολιτορξία καὶ ἀλωσις τῆς Ἰε-

ρουσαλῆμ ὑπὸ Τίτου 121. Προνοία (ἢ) ἐν συνέλευσις 78. Πρόσθεσις (δύο) 381. Προσόντα ἀξιειστάτου γυναικῆς 171. Ῥωσικὴ παροιμία 347. Συμβουλαὶ (θνήσκοντες βασιλέως) 253, (πρὸς νεαρὰν ἀρραβωνισμένην) 191, (πρὸς τοὺς γονεῖς) 159, (πρὸς τὰς σύζυγους) 80. Τακτικὸν στρατοῦ (σχηματισμὸς τοῦ πρώτου ἐν Ἑλλάδι) 180. Τελευταῖαι λέξεις τοῦ πρωτομάρτυρος Ῥήγα 208. Τί πιστεύομεν καὶ τί ἔπρεπε νὰ πιστεύομεν 349. Τροίζηνι (ἢ) ἐν Ἑθνικῇ Συνέλευσις 163. Τσαβέλλας (Λάμπρος) καὶ ὁ Ἄλῃ Πασσῆ; 139. Φιλανθρωπία; (λαμπρὸν παράδειγμα) 45. Χαρακτήρος (ἐπίθρασις τοῦ) 358, (περὶ δικαιοφροσύνης) 390. Χωρὸς ἐν Αἰγίῳ ἐν ἔτει 1829, 52.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἄγρηνος ὕπατος 64. Ἀνέκδοτα (τρία) 61. Ἀνέκδοτον (ἐν) τοῦ Ἀντιγόνοῦ 176, Ἀριστείδου καὶ Θεμιστοκλέους 64, Ἀρκατωλοῦ Θεοδώρου Κομνᾶ Τράκα 287, Δημοσθένους 272, Κυρίας Στίελ 224, Λεσιφ 240. Ἀτελεύτητος δίκη 240. Διπλωματικὸν ἀνέκδοτον 352. Εὐφυῆς λόγιον τοῦ Παγανίη 272. Εὐφυῆς (ἀπάντησις) 64, (ὀνειροκρίτης) 416. Εὐχὴ (μία) τοῦ Βερανζῆ 319. Ἰσπανικὴ παρρησία 336. Κυνὸς (νοσηροσύνη) 319. Λαμπρὸν παράδειγμα αὐταπαρνήσεως 112. Μεσολογγίτισσα (μία) ἐν τῇ πολιτορξίᾳ τοῦ Μεσολογγίου 320. Πανώλης (ἢ) ὡς εὐλογία Θεοῦ καὶ μία λογικὴ πρότασις 400. Περιέρχον μῆθημα 127. Πρόθυμος ἱατρός 352. Σάμιος (ὁ) ἀθλητὴς 159. Φίλος (εἰς) τῆς ἀληθείας 240.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ἰατρικὴ (μία) συμβουλή 70. Ἱστορικὸν (τὸ) κανάριον 269. Μετὰ τὸ ἔγκλημα 21. Παναγία (ἢ) τοῦ Βανδύκ 330. Πατὴρ (ὁ) μετὰ τὰ φλωρία 376. Σιδηροδρομικὸς (ὁ) φύλαξ 5. Τελευταῖαι (αἱ) στιγμαὶ τοῦ Βασίλειου 409. Τελευταῖον (τὸ) βιολίον τοῦ Μόζαρετ 254.

ΜΥΘΟΙ

Οἱ δάτραχοι 302. Μῦθοι (δύο) τοῦ Λεσίγγ 350. Μῦθος τοῦ γέρο-Κολοκοτρώνη 16.

ΠΟΙΗΣΙΣ

Βρουκόλακας (ὁ) 239. Γέρον (ὁ) φωμοζήτης 173. Δημοτικὴ ἀνθολογία 319. Ἐλαγετὸν εἰς Ἐάνθην 125. Ἐλεγεμοσύνη (ἢ) 16. Ἰωνίαν (εἰς τὴν) 270. Κριτικοὶ (οἱ) καὶ ἡ ποίησις 414. Λυπηρὸν τραγῳδι 61. Μητρικὴ τῦφλωσις 367. Νοσταλγία 398. Νῦξ 182. Ὀρφανὰ (τὰ) 288. Παρὰν μου (εἰς τὸν) 351. Πάσχα (τὸ) 206. Πέριδικα (ἢ) 256. Πουλί (τὸ) 80. Ῥόδον (τὸ) 110. Τάφος (ὁ) τοῦ κλέφτου 334. Τελευταῖαι στίχοι τοῦ Βύρωνος 223.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Αἰνίγματα (ἐν δημοτικῶν) 240, (ἐν δημοτικῶν Κιαικῶν) 304. Ἄν σοῦ ξαναρέση Λάμπρο, ξαναπέρασ' ἀπ' τὴν Ἄντρο 144. Ἐβγήκει ἀσπροπόσσωπος 112. Ἐρημερίδων (περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς συστάσεως τῶν) 400. Καρσοφύλλια 144. Κύριος, Κυρία 336. Λύσις διαλεκτικῶν ἀποριῶν: Θρέψαι κύνας ὡς σε φάγονται 317, Καθμεῖα νίκη 222, Ὅς αὐτὸς αὐτὸν οὐκ ἔχει, Σάμον θέλει 95, Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ γέτρα κίνε 256. Πίσκοπος τοῦ Δαμαλά, δίχως γνώσι κατ. 320. Πισσαῆς (πόθεν ἢ λέξις) 176. Πρωτομακία 287. Πρώτος Ἑλληνοτυπογράφος 256. Ραφωδὸς 288. Σούλι, Σουλιῶται 110. Συμδιώσεις, συμπόσια, τζουμμπούς 208. Ὑψηλὴ Πύλη 368, 368. Φάρος (πόθεν τὸ ὄνομα) 304.

πέδειξεν, ακριβώς συμβαίνουν τῷ ἐμῷ τρόπῳ, ὡς τε οἷον πολλάκις εἰώθαμεν, ἀργούντες ἅμα καὶ παίζοντες τῇ διανοίᾳ συμπλάττειν, τοιοῦτόν ἐστι τῆς ἀληθείας καθορᾶν ὅρος γὰρ ἐστὶν ὑψηλὸν, βαθεῖα ὕλη κεκαλυμμένη, ψυχροῖς ὕδασι καὶ διαφανέσιν εἰς τὸ κατ' ἄρκτον κατάρρυστον τούτου τὰς ὑπερβαίνας πεδῖον ὑπτιον ὑπεστέρεται, τὰς ἐκ τοῦ ὄρους νοτίσι διηλεκτῶς πιαινόμενον ὕλη δὲ τούτῳ αὐτομάτως περιρρεῖσα ποικίλων καὶ παντοδαπῶν δένδρων, μικροῦ δεινὸν ἀντὶ ἔρκους αὐτῷ γίνηται, ὡς μικρὰν εἶναι πρὸς τούτο καὶ τὴν Καλυψοῦς νῆσον ἦν δὴ πασῶν πλέον Ὀμηρος εἰς κάλλος θαυμάσας φηίνεται. » Καὶ ἀφοῦ συνέκρινεν οὕτω τὴν ἐρημικὴν ἐκείνην πρὸς τὴν ὁμηρικὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς, παραβάλλει ἔπειτα ἑαυτὸν πρὸς τὸν Ἀλκιμάχου, ὅστις ἠσύχασε τελευταῖον φάσας εἰς τὰς Ἐχινάδας νήσους. Αἱ κομψαὶ αὐταὶ καὶ ποιητικαὶ περιγραφαί, ἀπέχουσι πολὺ τῆς μοναστικῆς ἀσχηρότητας. Καὶ εἶναι μὲν ἀναμφίβολον ὅτι ἕκτοτε ὁ μέγας Βασίλειος ἠκολούθησε μετὰ τινῶν φίλων τὴν τάξιν τοῦ θρησκευτικοῦ βίου, ἧς ὑπῆρξεν ὁ ἰδρυτῆς καὶ ἧτις ἕκτοτε μέχρι τῶν χρόνων ἡμῶν ἐξακολουθεῖ τηρουμένη εἰς τὰ μοναστήρια τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς ἄλλ' ἢ τὰς αὐτῆς, ἢ συνδυάζουσα μετὰ τοῦ θεωρητικοῦ βίου τὰς ἀγροτικὰς ἐργασίας καὶ τὴν σπουδὴν, οὐσιωδῶς διέφερε τῆς τε ἀνελεύθερου σκληραγωγίας καὶ τῆς ἀπράγμονος ἡρεμίας ἐτέρων τινῶν τῆς Ἀνατολῆς μοναχῶν. Ἐνταῦθα δὲ εἶδεν ἐπὶ τέλους προσηρόμενον, ἐκτὸς ἄλλων φίλων, καὶ τὸν ἀπάντων εὐφρέστατον Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν, ὅστις ὅμως ἀσταθῆς ὢν ὁπωσοῦν τὴν διάθεσιν, δὲν ἔμεινε πολὺ παρ' αὐτῷ, διότι, ἂν πολλάκις ἠνωχλεῖτο ὑπὸ τῶν θυρότων τοῦ κόσμου, πολλάκις πάλιν δὲν εὐχαριστεῖτο οὐδὲ ἐν τῇ ἐρημικῇ σιγῇ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Βασίλειος ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα συνδράμῃ τὸν ἐπίσκοπον Ἀγκύρας ἐν τῇ συζήτησει ἦν ἀνέλαθε πρὸς Εὐνόμιον, νέον τινὰ καὶ περιφανῆ ὁπαδὸν τῆς τοῦ Ἀρείου αἰρέσεως. Καὶ ἔπειτα βασιλεύσαντος τοῦ Ἰουλιανοῦ, βλέπων τὴν χριστιανικὴν πίστιν κινδυνεύουσαν ἀπὸ αὐτοῦ πολὺ πλέον ἢ ἀπὸ τῶν ἀρειανῶν βασιλέων, ἐνόμισε καθῆκον νὰ ἀποδυθῇ γενναϊότερον εἰς τὸν ἀγῶνα ὅθεν, ἐνῶ μὲχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης δὲν ἦτο εἰμὴ ἀπλοῦς ἀναγνώστης, ἔλαθεν ἤδη τοῦς κατωτέρους τῆς ἱερωσύνης βαθμοῦς καὶ ἐπὶ τέλους ἐχειροτονήθη ἐν Καισαρείᾳ ἱερεὺς παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Εὐσεβίου, σχεδὸν συγχρόνως μετὰ τοῦ φίλου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, ὅστις προεχειρίσθη τὰτε περίπου ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς, ἐπισκόπου ὄντος Ναζιανζοῦ. Εἶγε δ' ἐν τῷ μεταξὺ ἀποθάνει ὁ Ἰουλιανὸς, καὶ οἱ δύο φίλοι, οἱ σύνμακ ἀφιερωθέντες εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Ὑψίστου, σύνμακ ὑπῆρξαν ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ χριστιανισμοῦ ἀπὸ παλαιῶν ἰσχυροῦ ὁ μὲν Γρηγόριος

στηλιτεύσας καὶ λοιδορήσας τὸν ἀποστάτην εἰς τὸν τρόπον ἐμφαινόμενα ὅποιον ὑπῆρξε τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου καὶ τῶν φόβων, ὁ δὲ Βασίλειος θραμβεύσας διὰ δεινότητος λόγου μᾶλλον ἀταράχου, μαρτυροῦσας τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐμβριθειαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ λαμπρὰ αὐτῆ εὐγλωττία, ἢ κινήσασα τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ διδασκάλου, τοῦ ἐθνικοῦ Λιβανίου, ἐξήγειρε καὶ φρόνους πικροῦς, ἐτι δὲ τὴν δυσμένειαν αὐτοῦ τοῦ ἐπισκόπου Καισαρείας Εὐσεβίου. Τότε ὁ Βασίλειος κατέφυγε πάλιν εἰς τὸ ἴδιον ἄσυλον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ὅμως ἐξῆλθε μετ' οὐ πολὺ κατορθώσας νὰ διαλύσῃ τὴν τοῦ ἐπισκόπου δυσπιστίαν. Ἰσχυρὸς δὲ ὢν διὰ τῆς συνέσεως, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς διαλεκτικῆς τέχνης, παντοδύναμος ἤδη ἀπέβη μάλιστα διὰ τῶν ἀγοσεργιῶν. Μεγάλου λιμοῦ ἐπικρατήσαντος ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ ἐν Πόντῳ ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἔπαθον καὶ αἱ περίρ γῶραι ὥστε πᾶσα συδρομὴ ἀπέβη δύσκολος, ὁ Βασίλειος παρεμύθησε τὸν λαόν, ἐκίνησε τὸν ἔλεον τῶν πλουσίων, κατέπεισεν αὐτοὺς νὰ ἐλθῶσιν εἰς ἐπιταύριον τῶν δυστυχῶν καὶ ἐθυσίζεν ἐπὶ τούτῳ πᾶσαν ὑπολειπομένην αὐτῷ περιουσίαν, μηδεμίαν ποιούμενος διάκρισιν δόγματος, καὶ ἐξίσου παραμυθῶν ἀρειανούς, ἰουδαίους καὶ εἰδωλολάτρους. Ἐπὶ τῆς δεινῆς ταύτης συμφορᾶς ἐξεφώνησε τὴν γνωστὴν «ἐν Διμῷ καὶ Αὐχμῷ» ὁμιλίαν, ἐν ἧ ἐπεσώρευσε ἅπαντας τοὺς θησαυροὺς τῆς εὐγλωττίας καὶ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ ἵνα ἐξεγείρῃ τὸ τῆς ἐλεημοσύνης αἶσθημα καὶ, μὴ ἀρκαύμενος εἰς τὰ παραγγέλματα καὶ τὰ διδάγματα τῶν Ἱερῶν Γραφῶν, ἀλλ' ἐνθυμούμενος ὅτι ὁμιλεῖ πρὸς λαοὺς ἑλληνίζοντας, ἀνακράζει πρὸς τοὺς ἄλλους «Ἰδέσθε μὲν Ἑλλήνων φιλόφρονα διηγήματα. Παρὰ τισιν ἐκείνων νόμος φιλόφρονα μίαν τράπεζαν καὶ κοινὰ τὰ σιτία, μίαν ἐστίαν σχεδὸν τὸν πολυάνθρωπον δῆμον ἀπεργάζεται. » Τὰ σπαρτιατικὰ συσσίτια, τὰ ὁποῖα αἰνίττεται ἐνταῦθα ὁ Βασίλειος, δὲν ἐυστήθησαν βεβαίως φιλοφροσύνης χάριν. Ἀλλ' ὁ ῥήτωρ, ἐν κρίσιμους περιστάσεσιν, ὁμοιάζει ὀλίγον τὸν στρατηγόν, ὅστις δεινῶς πολιορκούμενος, δὲν διστάζει νὰ μεταβάλῃ εἰς προμαχῶνας, οἰκοδομᾶς ἐπὶ σκοπῷ ἄλλω ἐξ ἀρχῆς οἰκοδομηθείσας.

Περὶ δὲ τὸ 370, ἀποθανόντος τοῦ Εὐσεβίου, προεχειρίσθη διάδοχος αὐτοῦ. Καὶ οὕτω προελθὼν εἰς ἐν τῶν ὑπᾶτων ἀξιοματῶν τῆς ἐκκλησίας, δὲν ὑπέστη μὲν τὰς ἀκροσφαλεῖς τῆς τύχης τροπὰς δι' αἷ τοσοῦτον δραματικὴ ἀπέβη ἢ τοῦ Ἀθανασίου ἱστορία, ἀλλὰ προσωκειώθη τὴν εὐλάβειαν τῶν τε συγχρόνων καὶ τῶν μεταγενεστέρων δι' ἀρετῆς ἀναλλοιώτου καὶ δι' ἀξιεράστου τῆ ἀληθείας μεγαλοφυίας. Ὁ μέγας Βασίλειος ὑπῆρξεν ὁ ἀληθὴς τοῦ Εὐαγγελίου ἐπίσκοπος, ὁ πατὴρ τοῦ λαοῦ, ὁ φίλος τῶν δυστυχῶν, ἀδιάσειστος ἐν τῇ πίστει, ἀνεξάντλητος

ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ. Αὐτὸς μὲν κατήνησε πένης καὶ ἐνῶ οἱ πλείστοι τῶν ἀρχιερέων τῆς ἐκκλησίας δὲν διέπρεπον πλέον ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀρετῇ, αὐτὸς δὲν εἶχεν εἰμὴ ἓνα μόνον χιτῶνα καὶ δὲν εἶχε εἰμὴ ἀπὸ ἄρκτου καὶ λαχάνων εὐτελῶν ἄλλ' ἔδαπάνη θησαυροὺς εἰς καλλωπισμὸν τῆς Καισαρείας, οἰκοδομήσας πρὸς τοὺς ἄλλοις παρ' αὐτῇ πτωχοτροφεῖον καὶ νοσοκομεῖον, τὰ ὁποῖα ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ὀνομάζει «καίνην πόλιν, τὸ τῆς εὐσεβείας ταμεῖον, τὸ κοινὸν τῶν ἐχόντων θησαυρίσματα, εἰς ὃ τὰ περιττὰ τοῦ πλοῦτου, ἤδη δὲ καὶ τὰ ἀναγκαῖα τὰς ἐκείνου παραινέσεσιν ἀποτίθεται. . . . ἐν ᾧ νόσος φιλοσοφεῖται, καὶ συμφορὰ μακαρίζεται, καὶ τὸ συμπαθὲς δοκιμάζεται. »

Αἱ δὲ φιλόφρονοι καὶ ἡμεροὶ αὐταὶ ἀρεταὶ τοῦ ἐπισκόπου Καισαρείας συνεδιβάλλοντο παρ' αὐτῷ μετὰ παραδόξου πολλάκις τόλμης καὶ γενναιοφροσύνης. Τῷ 372, ὁ ἀρειανὸς βασιλεὺς Οὐάλης παρήγγειλε τὸν ὑπαρχον Μόδεστον νὰ προσαγάγῃ διὰ πάσης ἀπειλῆς τὸν Βασίλειον εἰς τὴν μετὰ τῶν ἀρειανῶν κοινωνίαν. Ὅθεν ὁ ὑπαρχος καλέσας τὸν ἐπίσκοπον «πῶς, εἶπεν αὐτῷ, τολμᾷς σὺ μόνος ν' ἀνθίστασαι εἰς τὸν ἰσχυρὸν βασιλέα; » Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Βασιλείου, τί ἔννοεῖ ταῦτα λέγων, ἀπεκρίθη ὁ Μόδεστος «σὺ μόνος ἀποποιεῖσαι ν' ἀκολουθήσῃς τὸ δόγμα τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅπερ ἠσπασθήσαν ἤδη πάντες οἱ λοιποί. » Εἰς ταῦτα ἀπήνησεν ὁ θεὸς ἀνὴρ «αὐτὸς ὢν κτίσμα Θεοῦ ἢ Θεὸς κατὰ χάριν, οὐδὲν οὐδέποτε θέλω προσκυνῆσαι κτίσμα, οὐδὲ αὐτὸν τὸν ὑπαρχον. » Τότε ἀναπηδήσας οὐτος ὑπ' ὄργης, «πῶς, ἀνέκραξε, δὲν φοβείσαι τὴν δύναμιν ταύτην; » «Καὶ διατί, ἀπεκρίθη ὁ Βασίλειος, νὰ τὴν φοβῆθῃ; τί εἰμὸς νὰ μὲ κάμῃ; » «Ἐν ἐκ τῶν πολλῶν ὅσα κείνται εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, ὑπέλαβεν ὁ ὑπαρχος. «Καὶ τίνα εἰσὶ ταῦτα; » ἠρώτησεν ὁ ἐπίσκοπος. «Ἐξορία, βία, θάνατος, ἀπήνησεν ὁ Μόδεστος. «Ἄλλο τίποτε ἀπειλήσέ με, παρετήρησεν ὁ Βασίλειος διότι ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ὅσα εἶπας, δὲν φοβοῦμαι τίποτε. Περὶ δημεύσεως δὲν εἰμὸς νὰ ἀνησυχῆσῃ ἄνθρωπος μὴ ἔχων εἰμὴ δύο τετραμμένα ἱμάτια καὶ τινὰ βιβλία ἔξοριον δὲν δύναμαι νὰ πάθω, διότι, ὅπουδῆποτε τῆς γῆς, λογίζομαι ὁδοιπόρος ἄπατρις βίασται δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς σῶμα ἀσθενές, τὸ ὁποῖον θέλει ἐκπνεύσει ἅμα μίαν μόνον λάβῃ πληγῆν ὁ δὲ θάνατος θέλει πληρῶσαι ἀπάσας τὰς ἐπιθυμίας μου, διότι θέλει μὲ φέρει πρὸς τὸν Θεόν. » Ἐκπλαγείς ὑπὸ τοσαύτης παρρησίας ὁ ὑπαρχος ἀπεφάνητο «τοιούτους τολμηροὺς λόγους οὐδέεις οὐδέποτε ἐνώπιον ἐμοῦ, τοῦ Μόδεστου, ἐξέφερον. » Ἀλλ' ἴσως, παρετήρησεν ὁ Βασίλειος, οὐδέποτε ἐνέτυχες ἐπισκόπου. Ἡμεῖς, προσέθηκεν, εἰμεθα καθ' ὅλα πρᾶσι καὶ ταπεινοί, οὐ μόνον πρὸς τὸν βασιλέα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐ-

λάχιστον τῶν ἀνθρώπων. Ἀμα ὅμως πρόκειται περὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως, πῦρ καὶ ζῖφος καὶ ἴσως καὶ οἱ τὰς σάρκας ἰμνώντες ὄνυχες, τρυφὴ μᾶλλον ἡμῖν εἰσὶν ἢ κατάπληξις ἀκουέτω ταῦτα καὶ βασιλεὺς. » Ὅθεν ὑπαρχος καὶ βασιλεὺς ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλους νὰ ἐνδώσωσι καὶ νὰ ἀφήσωσι τὸν ἱερὸν ἄνδρα ἡσυγόν. Τοῦτο δὲ ὅτι ὁ ἀρειανὸς Οὐάλης, καὶ τοὶ ἐκ διαλειμμάτων ἀπειλήσας τὰ ἔσχατα τὸν Βασίλειον, οὐδέποτε μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀπειλῆς προσέβη, εἶναι νέα ἀπόδειξις τῆς ἀνοχῆς μεθ' ἧς ἐπολιτεῖθη πρὸς τοὺς ἑτεροδοξοῦντας.

Καὶ ἡ μὲν καρτερία καὶ ἡ γενναϊότης ἦν ἔδειξεν ὁ ἱεράρχης Καισαρείας ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ πρὸς τὸν ἀρειανὸν Οὐάληντα, εἶναι μία τῶν ἐξαιρετικῶν ἀρετῶν τοῦ ἀνδρός ἄλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀξιάγαστος εἶναι ἡ καταπειστικὴ καὶ δημώδης ἀφέλεια δι' ἧς περιεκάλυπτε τὴν ἐπιστήμην ἦν εἶχεν ἀποθησαυρίσει ἐν Ἀθήναις, ἵνα διδάξῃ τοὺς πολλοὺς τῆς Καισαρείας, ἵνα ὑψώσῃ αὐτοὺς μέχρι Θεοῦ διὰ τῆς θεωρίας τῆς φύσεως, ἵνα ἐξηγήσῃ εἰς αὐτοὺς τὰ θαυμάσια τῆς δημιουργίας. Ταῦτα ἰδίως προτίθενται αἱ ἐννεα αὐτοῦ Ὀμιλῖαι αἱ ἐπιγραφόμεναι «εἰς τὴν ἐξάῃμερον. » Ἀπαντῶνται μὲν ἐν αὐταῖς πολλαὶ φυσικαὶ πλάναι ὅσαι ἦσαν κοιναὶ ἐν τῇ ἀρχαϊότητι, ἀλλὰ αἱ Ὀμιλῖαι περιλαμβάνουσιν ἐνταῦθα πολλὰς ὀρθὰς εἰδήσεις καὶ ἰδίως περιγραφὰς χαριστάτας καὶ ἀκριβεῖς. Ὅποια φροντίς ἵνα καταδείξῃ ἅπαντα τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ὁποῖα φαντασία μετάρσιος ἅμα καὶ περιπαθῆς, ἵνα ὑψωθῇ μέχρι τῆς ἀγαθότητος τοῦ πλάστου ὁποῖα λεπτότης καὶ εὐαισθησίας περὶ τὴν ἔκφρασιν ἵνα καταστήσῃ τὴν ἀγαθότητα ἐκείνην καταληπτὴν καὶ ἀγαπητὴν! Καὶ πῶς, κλίνοντες γόνυ ἐνώπιον τοιοῦτου ἱεροκήρυκος, νὰ μὴ ἀποθαυμάσωμεν συγχρόνως τὸν ἑλληνικὸν ἐκείνον λαόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποῦ ἐξερωνοῦντο τοιοῦτοι λόγοι, καὶ μεταξὺ τοῦ ὁποῦ ὑπῆρχον τεχνίται ἀπλοὶ καὶ ἐργαταὶ ἡμερόβιοι οἴτινες, καθὼς ἔλεγεν αὐτὸς ὁ ῥήτωρ, συνεκινουντο ὑπὸ τοιοῦτων διδασκῶν, ἐπικροτοῦντες καὶ δακρύνοντες.

Ἡ τρυφερά καὶ γραφικὴ αὐτῆ φαντασία ἐπιφαίνεται καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς ἄλλους τοῦ μεγάλου Βασιλείου λόγους, εἰς τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ, εἰς τὰς ἐλαχίστας τῶν συγγραμμάτων. Ἐραστής ὢν ἑνθερμος τῆς ἀρχαίας ῥητορικῆς καὶ ποιήσεως, ἤθελε νὰ ἐμψύσῃ τὸν τοιοῦτον πρὸς τὰ ἀμίμητα ἐκείνα ἀριστουργήματα ἔρωτα εἰς τοὺς νέους χριστιανούς τοῦ πολυειδῶς ἤδη ἀλλοιωθέντος ἑλληνικοῦ κόσμου τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς. Ὅθεν ἔγραψε χάριν αὐτῶν παραινέσιν ἐπιγραφόμενην μὲν «πρὸς τοὺς νέους ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελοῦντο λόγων», προτιθεμένην δὲ νὰ συναρμολογήσῃ ὅσον ἐνδέχεται τὸν νέον, τὸν χριστιανικὸν ἑλληνισμὸν, πρὸς τὸν ἀρχαῖον, τὸν ἐθνικόν. Καὶ πρῶτον δια-

γράφει ἐν συνόψει, εἰς τρόπον προσιτὸν τῇ διανοῇ τῶν νέων ἀκροατῶν πρὸς οὓς ἀπευθύνεται, τὰς ἐπαγγελίας τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως. «Τοσοῦτό γέ μιν εἰπὼν, ἱκανῶς ἂν ἴσως ὑμῖν ἐνδείξει μιν, λέγει, ὅτι πᾶσαν ὁμοῦ, τὴν ἀπ' οὗ γηγόνασιν ἄνθρωποι, τῷ λόγῳ τις συλλαβῶν, καὶ εἰς ἓν ἀθροίσμα, εὐδαιμονίαν, οὐδὲ πολλοστῶ μέρει τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων εὐρήσει παρισυμμένην, ἀλλὰ πλεῖον τοῦ ἐν ἐκείνοις ἐλαχίστου τὰ συμπαντα τῶν τῆδε καλῶν κατὰ τὴν ἀξίαν ἀφρηκότα, ἢ καθ' ὅσον σκιά καὶ ὄναρ τῶν ἀληθῶν ἀπολείπεται. Μᾶλλον δὲ, ἐν' οἰκειοτέρῳ χρήσωμαι παραδείγματι, ὅσῳ ψυχὴ τοῖς πᾶσι τιμιωτέρα σώματος, τοσοῦτον καὶ τῶν βίων ἐκατέρων ἐστὶ τὸ διάφορον. Εἰς δὲ τοῦτον ἄγουσι μὲν ἱεροὶ λόγοι, δι' ἀποβήτων ἡμᾶς ἐκπαιδεύοντες.» Μεθ' ὃ ἐπιφέρει, ὅτι ἕως οὗ ὑπὸ τῆς ἡλικίας διακωλύμεθα νὰ νοήσωμεν τὸ βάθος τῆς διανοίας τῶν ἱερῶν τούτων λόγων, «ἐν ἑτέροις, οὐ πάντῃ διεσηκῶσιν, ὡς περ ἐν σκιαῖς τισι καὶ κατόπτροις, τῷ τῆς ψυχῆς ὁμιᾶτι τῶς προνομιάζομεθα, τοὺς ἐν τοῖς τακτικοῖς τὰς μελέτας ποιούμενους μιμούμενοι· οἱ γὰρ, ἐν χειρονομίαις καὶ ὀρχήσεσι τὴν ἐμπειρίαν κησάμενοι, ἐπὶ τῶν ἀγώνων τοῦ ἐκ τῆς παιδείας ἀπολαύουσι κέρδους.» Οἱ δὲ ἕτεροι ἐκείνοι λόγοι δι' ὧν δέον οἱ χριστιανοὶ νὰ παρασκευάζωνται πρὸς τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἀρετῶν, ὅσας ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῶν τὸ θρησκευμα, εἶναι οἱ ποιηταί, οἱ λογοποιοί, οἱ ῥήτορες τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ. Καὶ ἐνταῦθα δι' εἰκόνας ἀληθεστάτης ἐξηγεῖ πῶς ὁ ἑλληνισμὸς οὗτος δύναται νὰ προοδοποιήσῃ τὸ ἔργον τοῦ χριστιανισμοῦ. «Ὡς περ οὖν οἱ δευσοποιοί, παρασκευάσαντες πρότερον θεραπείας τισίν, ὅ,τι ποτ' ἂν ἦ, τὸ δεξόμενον τὴν βαρῆν, οὕτω τὸ ἄνθος ἐπάγουσιν, ἂν τε ἀλουργόν, ἂν τε τι ἕτερον ἢ τὸν αὐτὸν δὴ καὶ ἡμεῖς τρόπον, εἰ μέλλοι ἀνέλκλυτος ἡμῖν ἢ τοῦ καλοῦ παραμένειν δόξα, τοῖς ἐξῶ δὴ τοῦτοῦ προτελεσθέντες, τνηκαῦτα τῶν ἱερῶν καὶ ἀποβήτων ἐπακουσόμεθα παιδευμάτων, καὶ οἷον ἐν ὕδατι τὸν ἥλιον ὄραν ἐθισθέντες, οὕτως αὐτῷ προσεχόμενοι τῷ φωτὶ τὰς ὕψεις.» Ἐκ τῶν δύο τούτων ἀλλεπαλλήλων εἰκόνων, ἢ τελευταία αὕτη μάλιστα ἠδύνατο, διὰ τὴν λεπτότητα αὐτῆς, νὰ κοσμήσῃ τὴν ὑψηλοτέρην πύξιν. Ἄλλ' ὁ ῥήτωρ οὐδὲ εἰς ταύτην ἀρκεῖται· καὶ προκρούμενος νὰ παραστήσῃ ἐτι ζωηρότερον τὴν ἀμοιβαίαν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς παιδεύσεως σχέσιν καὶ τὴν κοινὴν αὐτῶν ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἐνέργειαν, ἐτέραν αὐτῆς συνεπάγεται χαριστάτην εἰκόνα. «Καθὰ περ, λέγει, φυτοῦ οἰκία μὲν ἀρετῆ τὸ καρπῷ βρῆσιν ὠραίῳ, φέρει δὲ τινὰ κόσμον τὰ φύλλα τοῖς κλάδοις περισειόμενα· οὕτω δὲ καὶ ψυχῆ, προηγουμένως μὲν καρπὸς ἢ ἀλήθεια, οὐκ ἄχαρι γὰρ μὴν οὐδὲ τὴν θύραθεν σοφίαν περιβεβλήσθαι, οἷον τινὰ φύλλα σκέπην τε τῷ καρπῷ καὶ ὕψιν οὐκ ἄωρον παρεχόμενα.»

Ἄρα οὖν δὲ θέσεν οὕτω τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἡ ἐξῶ, ἢ θύραθεν, καθὼς ἔλεγον αὐτὴν, ἢ ἀρχαία ἑλληνικὴ τελευταίον σοφία εἶναι ἀπαραίτητον προνομιάζμα καὶ καλλώπισμα πάσης χριστιανικῆς ψυχῆς, ἐπιφέρει ὅτι δὲν πρέπει ὁμοῦ νὰ προσέχωμεν ἐξίσου τὸν νοῦν εἰς πάντα τὰ παρὰ τῶν ποιητῶν καὶ τῶν ῥητόρων γραφέντα. «Ἄλλ' ὅταν μὲν τὰς τῶν ἀγαθῶν πράξεις ἢ λόγους ἡμῖν διεξιῶσιν, ἀγαπᾶν τε καὶ ζηλοῦν, καὶ ὅ,τι μάλιστα πειρασθαι τοιούτους εἶναι· ὅταν δὲ ἐπὶ μοχθηροῦς ἄνδρας ἔλθωσι, τὴν μίμησιν ταύτην δεῖ φεύγειν, ἐπιφρασσομένους τὰ ὄψα, οὐδὲν ἦττον ἢ τὸν Ὀδυσσεᾶ, φασὶν ἐκεῖνοι, τὰ τῶν Σειρήνων μέλη. Ἡ γὰρ πρὸς τοὺς φαύλους τῶν λόγων συνήθεια, ὁδὸς τις ἐστὶν ἐπὶ τὰ πράγματα.» Ἐξακολουθῶν δὲ τὸν συνήθη αὐτῷ χαρίεντα ἐκείνον εἰκονικὸν λόγον, ἰδίως περὶ τῶν ῥητόρων ἐπιλέγει· «Καὶ καθὰ περ τῆς ῥοδονίας τοῦ ἄνθους δρεψάμενοι, τὰς ἀκάνθας ἐκκλίνομεν· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων λόγων, ὅσον χρήσιμον καρπωσάμενοι, τὸ βλαβερὸν φυλαξόμεθα.»

Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ, ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ αὐτοῦ πρὸς τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς διανοίας, θεωρεῖ ὅτι ἅπαντα τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἄξια τῆς τῶν χριστιανῶν μελέτης, βεβαιῶν ὅτι πᾶσα ἢ τοῦ Ὀμήρου ποίησις ἀρετῆς ἐστὶν ἔπαινος, καὶ συνιστᾷ αὐτοῖς Σόλωνα, Θέογνιν, Πρόδικον, Εὐριπίδην, Πλάτωνα, ἐπιφωνῶν· «Καὶ σχεδὸν ἅπαντες, ὧν δὴ καὶ λόγος τίς ἐστιν ἐπὶ σοφίᾳ, ἢ μικρὸν, ἢ μείζον, εἰς δύναμιν ἕκαστος, ἐν τοῖς ἑαυτῶν συγγράμμασιν, ἀρετῆς ἔπαινον διεξήλθον.» Καὶ οὐδὲ εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ ἀρκεῖται, καὶ πολλὰς τῶν πράξεων νομίζει ἄξια μνήμης καὶ μιμήσεως, φέρων εἰς παράδειγμα τὰς ἀρετὰς τοῦ Περικλέους, καὶ τοῦ Σωκράτους, καὶ τοῦ Εὐκλείδου, καὶ τοῦ Κλεινίου, καὶ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀρετὰς τὰς ὁποίας εὐρίσκει πολλάκις συμφώνους πρὸς τὰ ἱερῶτατα τοῦ Εὐαγγελίου παραγγέλματα. Πάλιν ὁμοῦ ἐπανερχεῖται εἰς τὴν διάκρισιν τῶν χρησίμων καὶ τῶν βλαβερῶν, καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους περιγράφων σιαγραφίαν τινὰ τῆς ἀρετῆς ἢ οἱ χριστιανοὶ δύνανται νὰ πορισθῶσιν ἐκ τῶν ἐξῶθεν παιδευμάτων. «Τοῖς γὰρ ἐπιμελῶς ἐξ ἐκάστου τὴν ὀφείλειαν ἀθροίζουσιν, ὡς περ τοῖς μεγάλοις τῶν ποταμῶν, πολλαὶ γίνεσθαι πολλαχόθεν αἱ προσθήκαι περὶ κασίν.» Τοιοῦτοτρόπως ἐνόει ὁ μέγας ἐκεῖνος ἱεράρχης τὸν συνδυασμὸν τοῦ ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ὁ Βασίλειος ἔγραψε προδήλως τὴν παραινέσιν ταύτην ἐνθυμούμενος τὴν πονηρίαν μεθ' ἧς ὁ Ἰουλιανὸς ἐπεχείρησε ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τῶν χριστιανισμῶν τὸ ὄπλον καὶ τὸ κόσμημα τῶν γραμμάτων καὶ καθ' ἧς τοσοῦτον ἀνάθεκτος εἶχεν ἡδὴ ἐξεγερθῆ ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός. Ὁ Βασίλειος ἦτο μὲν φύσει ἐμβριθέστερος τοῦ φίλου αὐ-

τοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἠγάπα περιπαθῶς τὴν καλλιπέπειαν. Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ διετέλει ἀπρόσιτος εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ βίου, ἀλλ' ἡ φαντασία ἦτο λαμπρά· ἢ πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν εὐλάβεια αὐτοῦ δὲν ἴσχυε νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ἄνδρα ἀπὸ τῶν θελημάτων τῆς εὐγλωττίας, καὶ αὐτὸς, ὁ τῆς Καππαδοκίας ἀρχιερεὺς, δὲν ἐδίσταζε νὰ πέμπῃ πολυαριθμους μαθητὰς εἰς τὸν ἐθνικὸν σοφιστὴν Λιβάνιον, παρακαλῶν μὲν νὰ κοσμήσῃ αὐτοὺς διὰ τῆς περὶ τὸν λόγον κομψότητος, πεποιθῶς δὲ ὅτι βραδύτερον θέλει αὐτὸς μεταδώσει αὐτοῖς τὴν τῶν πεποιθήσεων δύναμιν. Καὶ τοι τοσοῦτον ἔχων βαθεῖαν πίστιν, ἠγνόει ἴσως ὅτι ἡ ἀπλαστὸς συγκίνησις δὲν ἔχει ἐπὶ τέλους χρεῖαν πολλῆς περὶ τὸ λέγειν ἐπιστήμης ἵνα ἀρπάσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν. Κατ' εὐτυχίαν ἐνῶ ἡ φιλοκαλία αὐτοῦ ἦτο ὁπωροῦν ἐπιτετηδευμένη, αὐτὸς ἔγραψε πολὺ ἀφελέστερον. Μυθεῖς διὰ τῆς ἱεροσύνης εἰς τὴν μελέτην τῶν παθῶν καὶ τῶν νοσημάτων τῆς ψυχῆς, ἐν οἷς ὁ δαιμόνιος τοῦ Ἀριστοτέλους νοῦς ἐξήτει τὰς ἀρχὰς τῆς εὐγλωττίας, ὁ Βασίλειος ἀνεύρισκεν ἐν αὐτοῖς, ἵνα εἰκονίσῃ καὶ συγκινήσῃ τὸν ἄνθρωπον, τέχνην τελειοτέρην τῆς τέχνης τῶν σοφιστῶν οὓς ἀπεθαμάριζε.

Πολλὰ τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ δὲν εἶναι εἰμὴ πραγματεῖαι ἠθικαὶ κατὰ τῆς φιλαργυρίας, τοῦ φθόνου, τῆς ἀσωτείας, ἀλλ' ἡ εὐαγγελικὴ τοῦ ῥήτορος χάρις περιβάλλει τὰ τετριμμένα ταῦτα θέματα διὰ καινοπροποῦς τινος χαρακτῆρος. Ὁ μέγας Βασίλειος εἶναι πρὸ πάντων ὁ ἱεροκήρυξ τῆς ἐλεημοσύνης, ὑπὲρ πάντα ἄλλον νοήσας τὸν ἐξαιρετὸν ἐκείνον τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου χαρακτῆρα, τὸν συνεπαγόμενον τὴν κοινωνικὴν ἰσότητά διὰ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Εἰς τοῦτο δὲ μάλιστα θαυμασιῶς ἠδοκίμησεν, εἰς τὸ νὰ μαλάξῃ τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὸ νὰ καταπέσῃ αὐτοὺς νὰ τείνωσι χεῖρα βοηθείας πρὸς ἀλλήλους. Ἄλλὰ δὲν εὐδοκίμει ὀλιγώτερον περὶ τὴν περιγραφὴν τῆς βραχύτητος τοῦ βίου, τῆς ματαιότητος τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, τῆς μετανοίας ἢ συνεπάγονται αἱ ἀθωότεραι τοῦ κόσμου τούτου εὐχαριστήσεις, κατορθώσας καὶ μετὰ τοὺς ἀρχαίους φιλοσόφους ν' ἀναδειχθῆ εὐγλωττος ἐπὶ τοῦ μονοτόνου τούτου θέματος τῶν ἀνθρωπίνων συμφορῶν. Πηγὴ δὲ τῆς περὶ ταῦτα εὐγλωττίας αὐτοῦ εἶναι ἡ παλαιὰ διαθήκη, τῆς ὁποίας ἀσμένως δανείζεται τὴν ποίησιν, ποίησιν ζωγραφικωτέρην καὶ τολμηροτέρην τῆς ἑλληνικῆς· ἀλλ' εἰς τὰς ζωηρὰς τῆς ἐβραϊκῆς μούσης εἰκόνας, ἀναμιγνύει τὸ τρυφερὸν ἐκεῖνο πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα αἰσθημα καὶ τὴν ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ ἐκείνῃ μαλακότητα ἢ τις ἀποτελεῖ τὸ κύριον τῆς καινῆς διαθήκης κάλλος. Στρέφον τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, προτείνει χεῖρα ἐπικούρου εἰς πᾶσαν δυστυχίαν, διότι θέλει νὰ παραμυθήσῃ ἅμα καὶ

νὰ διδάξῃ. Ἐντεῦθεν ἡ ἀκατανόητος ἰσχὺς ἢ οἱ λόγοι αὐτοῦ εἶχον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ. Ἀσθενῆς τὸ σῶμα καὶ καταταγκόμενος ὑπὸ τῆς δυνάμει, δὲν ἔπαυσε ποτὲ κηρύττων ἀδιακόπως καὶ περιοδεύων τοσοῦτον διακκῆς ἢ ὁ ζῆλος τοῦ ἀνδρός. Ὅτε δ' ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τῇ πρώτῃ ἰανουαρίου 379, καθ' ἣν ἡμέραν ἡ ἐκκλησία ἡμῶν πανηγυρίζει ἕκτοτε κατ' ἔτος τὴν ἐνδοξὸν αὐτοῦ μνήμην, ὁ λαὸς τῆς ἐπαρχίας ὀλοκλήρου συνέδραμεν εἰς τὴν ἐκφορὰν αὐτοῦ. Εἰδωλολάτραι καὶ Ἰουδαῖοι συνέκλαυσαν τὴν ἡμέραν ταύτην μετὰ τῶν χριστιανῶν, διότι διετέλεσεν εὐεργέτης ἀπάντων. Τοιαύτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ τοῦ πλήθους σύβροχ, ὥστε οὐκ ὀλίγοι ἀπέθανον ἐκ τοῦ ὄψισμου καὶ τῆς συγκλονήσεως· καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐμκαρίζοντο ὑπὸ τῶν ἐπιζώντων, ὡς ἀζιωνθέντες νὰ συναποθάνωσι μετὰ τοσοῦτον ἱεροῦ ἀνδρός, καὶ ὠνομάζοντο, ἕνεκα τῶν σωζομένων ἐτι ζωηρῶν τῆς εἰδωλολατρίας ἀναμνήσεων, «θύματα ἐπιτάφια.» Τοιαύτη εἶναι ἡ τοῦ ἀθανάτου ἐπισκόπου Καισαρείας εἰκὼν, ὅσα συνάγεται ἐκ τῆς ἀκριβοῦς μελέτης τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ τῶν ἔργων. Ὅπόσον ἡ εἰκὼν αὕτη διαφέρει τῆς γελοιογραφίας δι' ἧς ἡ παρ' ἡμῖν δημόδης παράδοσις κατήνησε νὰ παραστήσῃ «τὸν κάρχημα τῆς ἐκκλησίας», «τὸν ἐνθεον τῆς οἰκουμένης φωστῆρα», ἐν τοῖς ὀχλοῖς ἐκείνοις ἄσμασι τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε δὲν παύουσι περιχόμενα τὴν παραμονὴν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου εἰς τὰ χωρία, εἰς τὰς κόμας καὶ εἰς τὰς πόλεις ἡμῶν! Τοιοῦτος ὁμοῦ εἶναι ὁ λαός· δὲν εἰμπορεῖ νὰ θαυμάσῃ τοὺς μεγάλους αὐτοῦ ἄνδρας εἰμὴ καταβιάζων οὕτως εἰπεῖν αὐτοὺς μέχρι τῆς ἰδίας περιοπῆς καὶ ἀτμοσφαιρας. Ἄλλὰ μὴ ψέξωμεν καὶ μὴ καταφρονήσωμεν πάλιν τὸν λαὸν τοῦτον ἀπολύτως. Τοῦλάχιστον ὁ ὄχλος αὐτὸς ἐνθυμεῖται, κατ' ἴδιον μὲν τινὰ τρόπον, ἐνθυμεῖται ὁμοῦ πάντοτε, καὶ ἀποθαυμάζει, καὶ προκυνεῖ τὸν ἐξαισιον ἐκείνον ἱεράρχην ὅστις εἶναι ἐν τῶν καυχημάτων τῆς πατρῴου ἱστορίας. Ὅποσοι δὲ ἐκ τῶν λεγομένων ἀνωτέρων κοινωνικῶν τοῦ ἔθνους τάξεων, οὐδεμίαν τοῦ ἀνδρός τηροῦσι μνήμην, ἢ τὸ πολὺ εἰς μόνην τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν γνῶσιν περιορίζονται!

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΦΥΛΛΕΣ

I

Λευκὸς οἰκίσκος ὑποκρύπτεται μετὰ τὸ ἠνθισμένων μηλεῶν. Εἶναι πρῶτα, καὶ ἡ εὐσμοσ δροσοῦλα ἀναμένει τὸ φίλημα τοῦ ἡλίου, ὅστις ἀπορροφᾷ τὰ δάκρυά της καὶ τὰ μεταφέρει εἰς τὸν οὐρανόν. Πανταχόθεν φωτοβολεῖ ἡ φύσις καὶ προσοινίζεται ἡμέρα λαμπρὰ συνάμα καὶ γόνιμος.

Ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ πρὸ τῆς φλιάς ἐμφα-

νίζεται άνήρ, ούτινος τὸ φαίδρον πρόσωπον ἐκφράζει προσδοκίαν θεβαίας εὐτυχίας. Κινεῖται τι ὀπισθεν εὐμεγέθους μηλέας· μειδιᾷ ὁ ἐργάτης, καὶ αἴφνης ἐκ τοῦ δένδρου ἐξορμᾷ, ὡς μικρὰ δρυὰς, ξανθὸν καὶ χάριεν κοράσιον, ὅπερ ῥίπτεται μετ' ἤχηρον γέλωτος μεταξὺ τῶν γονάτων τοῦ ἀναμένοντος πατρὸς.

Ἄνταλλάσσουν φιλήματα καὶ θωπείας τοσοῦτον θερμάς, ὥστε ὁ διαβάτης ἀναζητῶν τὴν εἰκόνα τῆς εὐτυχίας, ἤθελε σταματήσει ἐνώπιον αὐτῶν.

— Θὰ πάρω μαζὺ μου τὴν μικρὰν, Ἰωάννα, εἶπεν ὁ πατήρ.

Τότε ἐνεφανίσθη ξανθὴ ἐπίσης καὶ ζωηρὰ, καίτοι ὀλίγον χλωμὴ, χωρική.

— Καὶ πάλιν! εἶπεν, ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ μικρὸν παράπονον.

— Πῶς, καὶ πάλιν! Χθὲς ἦτο Κυριακὴ καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν δὲν θέλεις...

— Ὅχι, πρέπει νὰ ἐκτελεθῇ τὰ θρησκευτικὰ τῆς καθήκοντα.

— Οὐδέποτε ἀντέτεινα εἰς τοῦτο, ἀπάντησεν ὁ πατήρ, ἀλλὰ σήμερον εἶναι καθημερινὴ ἄφες μούτῃν.

— Μάλιστα, ἀπάντησεν ἡ μήτηρ, ἀλλὰ, προσέθηκε μετὰ δισταγμοῦ, — σὺ, τὴν ἔχεις πάντοτε.

— Ὡ! εἶπεν ὁ σύζυγος μειδιῶν μετὰ πατρικῆς στοργῆς, μὴ παραπονεῖσαι, διότι ἐγὼ ἀδικοῦμαι.

— Σοὶ φαίνεται, ἀχάριστε!

Ἡ μικρὰ κόρη καθήμενη μεταξὺ τῶν γονέων ἤκουε σοβαρῶς τὴν ὁμιλίαν. Τὸ βλέμμα τῆς ἐπλανᾶτο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον, καὶ ἐνῶ τὴν δεξιὰν αὐτῆς χεῖρα ἐκράτει ἀκόμη ὁ ἐργάτης, διὰ τῆς ἀριστερᾶς εἶχεν ἀρπάσει τὰ δάκτυλα τῆς μητρὸς, καὶ ἐφαίνετο οὕτω διαμοιράζουσα κατ' ἴσας μερίδας τὴν ἀγάπην αὐτῆς.

— Ἐὰν ἤξευρες, ἐπανελάθεν ὁ πατήρ, πῶσον ταχέως παύρομαι ἡ ὥρα, ὅταν ἦναι πλησίον μου ἐκεῖ κάτω.

— Καὶ νομίζεις ὅτι δὲν τὸ αἰσθάνομαι, ἐγὼ ἢ ὁποῖα τόπον στενοχωροῦμαι, ὅταν δὲν τὴν βλέπω ἐπὶ ἡμίσειαν ἡμέραν;

— Ἀλλὰ! ἔχεις τόσας ἀσχολίας ἐδῶ.

— Καὶ σὺ, μήπως μένεις ἀργός;

Καὶ συγχρόνως, ὡς κινούμενοι ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐπιθυμίας, ἔκυψαν πατήρ καὶ μήτηρ, καὶ μετ' ἀπεριγράπτου χάριτος ἕκαστος αὐτῶν περιέπτυσσε τὴν λεπτὴν μέσην τῆς πονηρᾶς κόρης, ἣτις ἐδέχετο τὰς θωπείας μετὰ τοῦ σοβαροῦ ἐκείνου ὕφους τῶν χαϊδευμένων παιδιῶν.

— Σὺ θὰ ἀποφασίσῃς, μικροῦλα, εἶπεν ἡ μήτηρ.

— Παλὸν καλὰ. Τὸ παραδέχομαι εὐχαρίστως.

Ἄμφοτεροὶ δὲ, ἐν εἶδει προφυλακτικῆς εἰδο-

ποιήσεως, ἐφίλησαν ἐπανελημμένως τὸ ἀγαπητὸν αὐτῶν τέκνον· καὶ ἔπειτα ἠνόηθησαν καὶ οἱ τρεῖς εἰς ἐγκάρδιον καὶ χρωρὸν γέλωτα. Ἡ σκηνὴ ἦτον ἀξία γραφίδος τεχνίτου. Οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν χάριν τοῦ ζεύγους ἐκείνου, ἐκουσίως ὑποκύπτοντος εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ εὐφροῦς καὶ ὠραίου κορασίου.

— Λοιπὸν, Ἀγάπη, λέγε.

— Τί; ἠρώτησε τὸ παιδίον εἰσέτι γελῶν.

— Τί θέλεις; νὰ μένης μετὰ τὴν μητέρα, ἢ νὰ ἔλθῃς εἰς τὸν σιδηρόδρομον μετὰ τὸν πατέρα;

Ἡ κόρη ἐκύτταξεν ἀλληλοδιαδόχως ἀμφοτέρους, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε ν' ἀποφανθῇ. Ἐπεθύμει νὰ ὑπάγῃ μετὰ τοῦ πατρὸς, διότι πολὺν δισεκέδαζε τρέχουσα περὶ τοῦ οἰκίσκου τοῦ φύλακος καὶ σιάπτουσα τὸ μικρὸν κηπάριον, ὅπερ εἶχε φυτεύσει μεταξὺ δύο σιδηροδρομικῶν γραμμῶν. Ἀφ' ἐτέρου ὅμως, ἐσυλλογίζετο τὴν καλὴν μητέρα τὴν τοσαύτην ἀδυναμίαν πρὸς αὐτὴν τρέφουσαν, ὥστε ἐφοβεῖτο μὴ τῇ προζενήσῃ λύπην.

— Λέγε λοιπὸν, εἶπεν ὁ πατήρ, θὰ σοὶ δώσω...

— Ἄ! μὴν ὑπόσχου τίποτε, διέκοψεν ἡ Ἰωάννα, δὲν πρέπει νὰ τὴν ἐπηρεάζῃς. Τοῦτο λέγεται ἀπόπειρα διαφθορᾶς.

Καὶ ἐκ νέου ἐπανεληθήσαν αἱ θωπείαι, τὰς ὁποίας ἠγάπα παρὰ πολὺ ἡ μικρὰ κόρη, ὥστε νὰ θελήσῃ νὰ παύσῃ τὴν φιλονεικίαν.

— Λοιπὸν, Ἀγάπη, εἶπεν ἐπὶ τέλους ἡ μήτηρ, δὲν θέλεις νὰ εἴπῃς;

— Ἀλλὰ... δὲν ἤξεύρω, ἀπάντησεν ἡ μικρὰ πανοῦργος.

— Βεβαίως σ' ἀρέσκει νὰ ἔλθῃς μαζὺ μου; εἶπεν ὁ ἐργάτης.

— Ὡ! μάλιστα.

— Δὲν ἀγαπᾷς πλέον τὴν μητέρα σου; ἠρώτησεν ἡ Ἰωάννα.

— Ὡ! πολὺ.

Ἐυρέθησαν εἰς ἀμυχανίαν. Καὶ αὐτὴ ἡ Ἀγάπη ἐστενοχωρεῖτο ἢ μεγάλη τῆς χαρᾶ παρ' ὀλίγον μεταβάλλετο εἰς λύπην. Μὴ δυναμένη νὰ εὐχαριστήσῃ συγχρόνως τοὺς λατρεύοντας αὐτὴν γονεῖς, ἦτον ἐτοιμὸς νὰ κλαύσῃ.

Ἡ μητρικὴ καρδία τῆς Ἰωάννας ἀμέσως ἐνόησε τὴν λύπην τοῦ τέκνου καὶ ἄνευ δισταγμοῦ ἐνέδωκε.

— Πάρε τὴν, Λαυρέντιε, πάρε τὴν. Προτιμῶ νὰ τὴν πάρῃς παρὰ νὰ τὴν λυπηθῶ.

Συγκεκινήθη τότε βαθείως καὶ ὁ πατήρ.

— Ὅχι, εἶπε, κράτησέ τὴν σὺ, τὸ ἀξίζεις, διότι τὴν ἀγαπᾷς καλλίτερα.

— Καὶ σὺ τὴν ἀγαπᾷς περισσότερον. Ἄς ὑπάγῃ μαζὺ σου.

— Ὅχι!

— Σὲ παρακαλῶ τώρα.

Καὶ ἡ πάλιν ἐκ νέου ἤρχισεν, ἀλλὰ πάλιν γενναϊότητος καὶ αὐταπαρνήσεως. Τέλος ἠγέρθη ὁ

σύζυγος μειδιῶν καὶ κρατῶν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ τὴν Ἀγάπην, ἣτις ἀμέσως ἀνέλαβε τὴν πρώτην φαίδροτητα. Ὁ Λαυρέντιος ἐφίλησε τὴν γυναϊκά του.

— Ἄκουσον, εἶπε, θὰ ἔλθῃς νὰ τὴν πάρῃς τὸ μεσημέρι.

Ὁ λόγος οὗτος τοῦ Λαυρεντίου, τὸν ὁποῖον ἴσως ἤλπιζε, καὶ θεβαίως ἐπεθύμει ἡ Ἰωάννα, τὴν ἐνέπλησε χαρᾶς καὶ μυριάκις ἠσπάσθη τὸν σύζυγον καὶ τὴν Ἀγάπην.

Τότε ἀνεχώρησεν ὁ Λαυρέντιος, φέρων τὸν ὀπισθόν του ἢ κόρη ἔπαιζε σφύρουσα τοὺς μακροὺς μύστακας τοῦ καλοῦ πατρὸς καὶ ἐξεκαρδίζετο γελῶσα, ὡσάντις ἐξέφραζεν οὗτος τὸν πόνον τοῦ διὰ μικροῦ μορφασμοῦ. Ἡ Ἰωάννα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν παρεκλούθησεν αὐτοὺς καὶ ἔπειτα, πλήρης εὐτυχίας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁ σύζυγος ἐθάδιζε ταχέως, ὅπως φθάσῃ ἐγκαίρως εἰς τὸν σιδηρόδρομον. Οἱ γνώριμοί του χωρικοὶ καὶ βοσκοὶ, μακρόθεν ἐχαριέτων δι' ἀθῶου ἀστεϊσμοῦ τὸ εὐτυχὲς ζεῦγος, διότι ὅλοι ἐγνώριζον τὴν λατρείαν τοῦ Λαυρεντίου καὶ τῆς γυναϊκῆς του πρὸς τὸ μικρὸν καὶ ὠραῖον ἐκεῖνο πλάσμα.

II

Ὁ Λαυρέντιος ἦτον ὑψηλὸς νέος τριάκοντα πέντε περίπου ἐτῶν. Εἶχεν ὑψηλὴν εἰς τὸν στρατὸν καὶ διετήρει ἀκόμη τὸ εὐχάρι ὕψος τῶν στρατιωτῶν· ἔφερεν ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ στρατιωτικὸν μετάλλιον, ὅπερ εἶχεν ἀπολαύσει διὰ τῆς γενναϊότητός του, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔνεκα τοῦτου ἐδείκνυεν ὑπεροφίαν.

Τὸ βλέμμα του ἐξέφραζε τὴν ἀκοινωμιότητα καὶ τὴν εὐλαχίαν τοῦ ἀνδρός· ἄλλως, ἦτο γνήσιος ἀντιπρόσωπος τῶν ξανθῶν ἐκείνων ὕψων τῆς Λορραίνης, οἵτινες κατέλιπον φήμην ἱπποτικῆς γενναϊότητος ἐν ταῖς τάξεσι τῶν γαλλικῶν συνταγματῶν.

Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας, ὁ Λαυρέντιος προδιεβασθεῖς εἰς βαθμὴν ὑπαξιωματικοῦ, ἐσυστήθη ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ του εἰς ἓνα τῶν ἀνωτέρων μηχανικῶν τῆς Βταιρίας τοῦ σιδηροδρόμου. Καὶ πράγματι, δύο μῆνες μόνον παρήλθον καὶ ἔλαβε θέσιν τινὰ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Ἀγ. Λαζάρου, ἐκ τοῦ ὁποῖου μετ' ὀλίγον μετετέθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Καλβαδὸς ὡς φύλαξ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Ταχέως ἀπῆλυσσε καλλίστης ὑπολήψεως εἰς τὰ περὶ χωρία, ἔνεκα τῆς ἀνεπιλήπτου διαγωγῆς καὶ τοῦ ἐλευστικοῦ ἐξωτερικοῦ του.

Φυσικῶ τῷ λόγῳ, τὰ κοράσια ἐτρελλαινοῦντο δι' αὐτὸν, αἱ δὲ γυναῖκες τὴν ἐξετίμων καὶ τὸν περιεποιούοντο. Διετέλει ὅμως πάντοτε ὁ καλὸς νέος ἀφελῆς καὶ μετριόφρων, καίτοι γενώσκων ὅτι ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ θεαρεαλίως τὴν πλουσιωτέραν νέαν τοῦ τόπου· ἀπάντες συναφῶνουν εἰς τοῦτο ὅτι τίμιος καὶ ἐργατικὸς ἀνὴρ εἶναι πολὺ

ἀνώτερος μικροῦ ἀρχοντοχωριάτου ὑπερηφάνου καὶ ἀσώτου.

Ὁ Λαυρέντιος δὲν ἐβασάνισεν ἐπὶ πολὺ τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ, διότι πρῶταν τινὰ μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὠραιότερας νεάνιδος τοῦ τόπου, τῆς Ἰωάννας Κουρβίλ καὶ τὴν ἐζήτησεν εἰς γάμον, ἄνευ δισταγμοῦ καθὼς καὶ ἄνευ ἀδολεσείας, παρὰ τῆς μάμμης αὐτῆς, ἣτις ἦτον ἡ μόνη συγγενὴς τῆς νέας.

— Φίλε μου, ἀπήντησεν ἡ καλὴ γραῖα, ἡ αἰτησίς σου ἀφορᾷ τὴν Ἰωάνναν καὶ ὄχι ἐμὲ· ἐκεῖνη δὲ εἶναι ἐξω.

— Τὸ ἤξεύρω, εἶπεν ὁ Λαυρέντιος, ἐπίτηδες ἐξέλεξα αὐτὴν τὴν ὥραν ὅπως ἔλθῃ ἵνα σὰς δὲ μιλήσω.

— Τότε θὰ τὴν περιμένῃς.

— Μὲ τὴν ἀδειάν σας. Ἀλλ' ὑπάρχει τι εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τὸ ὁποῖον σὰς ἀφορᾷ, καί τι ἀπαραίτητον.

— Καὶ τί;

— Ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσίς σας καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ τὴν ἀρνηθῆτε.

— Βεβαίως ὄχι, ἐὰν ἀρέσκῃς εἰς τὴν Ἰωάνναν.

Ὅτε ἤκουσε τὰς λέξεις ταύτας ὁ ἦρωας μας, ἀρπάσας αἴφνης τὴν γραῖαν — ἣτις δὲν ἦτο καὶ βαρεῖα — ἀνύψωσεν αὐτὴν εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὴν ἐφίλησεν ἐγκαρδίως.

— Ἡσύχασε, Λαυρέντιε, ἡσύχασε, ἐξερῶνησεν ἡ μάμμη προσποιουμένη τρώμον, θὰ με συντριψῇς. Τὰ παλαιά μου κόκκαλα δὲν ἐπιτρέπουν τοιαῦτα παιγνίδια.

Ὁ πρῶτον στρατιώτης ἐγέλα, ἡ δὲ ἀγαθὴ γραῖα, ἀφ' οὗ συνῆλθεν, εἶπε·

— Μοὶ φαίνεται ὅτι τὸ φίλημά σου εἶχεν ἄλλον προορισμὸν, καὶ νομίζω ὅτι δύναται ἡ Ἰωάννα νὰ τὸ ἀπαιτήσῃ ὡς ἴδιον ὅταν ἔλθῃ.

Ὁ Λαυρέντιος ἐξηκολούθει γελῶν.

Μετ' ὀλίγον ἐφάνη ἡ νεᾶνις. Ἦρχετο μετ' ἑσυχον βῆμα ὡς πονηρὰ κόρη ἣτις φαίνεται ἀγνοοῦσα τὰ διατρέχοντα. Ἡ μάμμη τὴν ἔφερε πλησίον τῆς καὶ τὴν παρετήρησε κατὰ πρόσωπον. Ἡ Ἰωάννα ἔκυψε τὴν κεφαλὴν, ἠρυθρίασεν, ἐμειδίσα καὶ ἔμεινεν ἀφανὸς.

— Λοιπὸν, κόρη μου, ἤξεύρεις κάλλιον ἴσως ἐμοῦ τί ζητεῖ ἐνταῦθα ὁ Λαυρέντιος; δὲν εἶναι ἀληθές; Εἰπέ μοι, τὸν ἀγαπᾷς;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, κύβησεν ἡ σύγχυσις τῆς Ἰωάννας ἣτις δὲν ἀπάντησε.

— Δὲν τοῦ τὸ ὁμολόγησες ἀκόμη, φαίνεται. Τόσον καλλίτερα, τέκνον μου. Ἀλλὰ τώρα δύνασαι νὰ τὸ εἴπῃς, ἐκτός ἐὰν ἔχῃς ἄλλας ἰδέας. Καὶ ἐγὼ ὅταν ἤμην νέα, κατ' οὐδένα τρόπον ἤθελον στέρεξαι νὰ ὁμολογήσω ἐνώπιον ἄλλων τὸ αἰσθημα τὸ ὁποῖον ἤθελον κατὰ πρῶτον νὰ ἐκφράσω εἰς τὸν πάππον σου. Θὰ μεταβάλλω τὴν ἐρώτησίν μου. Ὁ Λαυρέντιος σοὶ ἀρέσκει;

— Μάλιστα, μάμμη μου.

— Πολύ καλά, τέκνα μου, στεφανώθητε. Λαυρέντιε, σὲ βεβαίω ὅτι θὰ ἔχῃς καλὴν καὶ ἀξίαν γυναίκα. Σὺ δὲ, κόρη μου, θέλεις ἐνοήσῃς ἀπὸ τὰ λόγια τῶν ἄλλων κορασιῶν, ὅταν μάθουν τὴν τύχην σου, ὅτι ὁ Λαυρέντιος ἦτον ἐπιζήτητος γαμβρός.

Καθὰ προέβλεπεν ἡ μάμμη, πολλὰ ἐλέχθησαν εἰς τὸ χωρίον ἅμα διεδόθη ὁ ἀρραβὼν, ἀλλ' ἡ Ἰωάννα ἦτον ὁμολογουμένως ἡ φρονιμωτέρα καὶ ἡ ὠραιότερα πασῶν τῶν νεανίδων, ὥστε αἱ καὶ γλῶσσαι ἠναγκάσθησαν νὰ σιωπῶσι· καὶ οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει.

Ὀλίγους μῆνας μετὰ τὸν γάμον, ἡ ἀγαθὴ μάμμη ἀπεκοιμήθη ὑπὸν αἰώνιον· ἀφῆκε δὲ μικρὰν κληρονομίαν εἰς τὸ νεαρόν ζεῦγος.

— Δὲν ἔχω πλέον τίποτε νὰ κάμω εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ἀφ' οὗ εἶσθε εὐτυχεῖς, εἶπε πρὶν ἀποθάνῃ· θὰ εὕρητε ὀλίγα χρήματα καὶ σὰς συμβουλεύω, τέκνα μου, νὰ ἀγοράσῃτε γῆν. Διατηρήσατε πάντοτε τιμιότητα καὶ καλὴν ψυχὴν, ἵνα δυνηθῶ νὰ σὰς εἶπω: Καλὴ ἀντάμωσις εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ Λαυρέντιος ἠγόρασε μικρὸν ἀγρὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ἔκτισε φαιδρὰν καὶ λευκὴν οἰκίαν. Φρονίμως ποιδῶν, διετήρησε καὶ τὴν θέσιν του εἰς τὸν σιδηρόδρομον, ὥστε τὰ πράγματα ἔβαινον κατ' εὐχὴν διὰ τὸ χαρούμενον ἀνδρόγυρον.

Τοσοῦτον καλῶς μάλιστα ἔβαινον, ὥστε ἡμέραν τινὰ ἡ Ἰωάννα εἰδοποίησε τὸν σύζυγόν της ὅτι ἔμελλε νὰ γίνῃ μήτηρ. Ὅποια χαρὰ! ἔμελλον νὰ ἀποκτήσωσι τέκνον!

— Θὰ ἦναι υἱός! ἔλεγε ὁ Λαυρέντιος, καὶ ἡ χαρὰ του δὲν εἶχε πλέον ὄρια.

Κατὰ τὰς ὥρας τῆς ὑπηρεσίας, ὅταν διέβαινον αἱ ἀμαξοστοιχίαι — θέαμα οὐκ ὀλίγον μονότονον, — ὁ καλὸς Λαυρέντιος διεσκεδάξεν ἀναζητῶν, μετὰ τῶν ἐπιβατῶν, νὰ διακρίνῃ ὠραιόν τι παιδίον, καὶ ὁσάκις κατώρθωνεν, ὡς ἐν φαντασμαγορίᾳ, νὰ ἴδῃ ξανθὴν καὶ χαρίεσσαν κεφαλὴν παιδίου, ἀνέκραζε καθ' ἑαυτὸν·

— Τοιοῦτος βεβαίως θὰ ἦναι!

Ἄμα εὗρισκε στιγμὴν ἐλευθερίαν, ἡ μόνη του φροντίς ὑπῆρχεν ἡ ἀναζήτησις ὀνόματος διὰ τὸν υἱόν του· ἤθελεν ὄνομα ἀνύπαρκτον, φαντασιώδες, ἐξάισιον, ὄνομα ἐκπράξον τὴν ἄμετρον ἀγάπην τῶν γονέων πρὸς τὸ ἄγνωστον εἰσέτι τέκνον. Καθ' ἐκάστην μετέβαλλε γνώμην ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἀπεδέχετο καὶ ἔπειτα ἀπέριπτε τὰ μᾶλλον παράδοξα ὀνόματα.

Ἡ δὲ Ἰωάννα μέχρις ὑπερβολῆς συνεμερίζετο τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνδρός της.

Ἐφθασεν ὁμοίως ἡ ὥρα τοῦ τεκετοῦ, πρὶν ἡ ἀποφασίσῃ ὁ Λαυρέντιος τὸ ὄνομα τοῦ διαδόχου.

Ἄλλαι φροντίδες τὸν ἀπασχόλησαν τότε, ἕως ἔτου εὕρη μαίαν, ἰατρὸν, φάρμακα κτλ. Εὐτυχῶς,

δὲν ἤργησε νὰ παρουσιασθῇ τὸ ποθούμενον βρέφος, ἀλλ' οἱμοί! ἦτον κόρη! Ἀναμφιβόλως ἡ θεία Πρόνοια ἐλυπήθη τὸν Λαυρέντιον, ὅστις ἤθελε παραφρονῆσαι ἐκ τῆς χαρᾶς, ἐὰν συνεπληροῦτο κατὰ πάντα ἡ ἐπιθυμία του.

Ἐπειδὴ διηγοῦμεθα ἀληθινὰ συμβεβηκότα, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ νέος πατὴρ ἐδέχθη ψυχρότατα τὴν θυγατέρα του. Οὐδέποτε εἶχεν ἄλλοτε παρατηρήσει βρέφος, ἡ δὲ νεογέννητος τῷ ἐφάνη μικρὰ, κατακόκκινη, ἄσχημος, ἐνὶ λόγῳ καθ' ὅλα ἀναξία τοιοῦτου πατρός.

Ἄλλ' ἡ Ἰωάννα ἔτρεφεν ὅλως ἀντιθέτους ἰδέας· δὲν ἔλεγε τίποτε, διὰ νὰ μὴ δυσαρεστήσῃ τὸν σύζυγον, ἐνδομύχως ὅμως ἔχαιρε διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ θυγατρίου της.

— Πῶς θὰ τὴν ὀνομάσωμεν; ἠρώτησεν.

— Ἄ! ὅπως θέλεις.

Ἡ εὐτυχὴς μήτηρ εἶχεν ἀποφασίσαι καὶ προετοιμάσει τὰ πάντα· εἶπε τὰ ὀνόματα ὅπως ἐγγραφῶσιν εἰς τὸ δημαρχεῖον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ὅλα ἐγένοντο ἐν τάξει.

Ἡκρῶς ἠσθάνθη ὁ Λαυρέντιος τὴν ματαίωσιν τῶν ἐλπίδων του, καὶ μόνον μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς διεσκεδάσθη ἡ λύπη του. Ἄλλ' ὁ καιρὸς παρήρχετο καὶ διὰ τὴν μικρὰν κόρην, ἥτις καθ' ἐκάστην ἀνεπτύσσετο· μόλις δὲ συνεπλήρωσε τὸ πρῶτόν της ἔτος καὶ συγγρόνως περιεπάτησε τὰ πρῶτα βήματα καὶ εἶπε τὴν λέξιν παπᾶ, τοσοῦτον χαριέντως, ὥστε ὁ Λαυρέντιος, λησμονήσας τὴν ὀργὴν του, ἔλαβε τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ἐφίλησεν ἐπανειλημμένως τὰς ἀνθηρὰς παρειὰς καὶ τὰ ῥοδόχροα χεῖλη τοῦ ξανθοῦ ἀγγέλου. Ἡ Ἰωάννα ἠρυθρίασεν ἐκ τῆς χαρᾶς· ἔκτοτε δὲ πατὴρ καὶ μήτηρ ἠμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν πρὸς τὸ τέκνον ἀδυναμίαν. Ὁφείλομεν ὅμως νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ μικρὸς δαίμων δὲν κατεχράσθη τῆς ἀγάπης τῶν γονέων, καὶ ὅτι ἐκοσμεῖτο δι' ὅλων τῶν θελητῶν τῶν καθιστῶντων τοσοῦτον ἀξιαγάπητα τὰ παιδία εἰς ἡλικίαν δύο καὶ τριῶν ἐτῶν.

Οἱ φίλοι καὶ οἱ γείτονες ἐθαύμαζον, ὅχι ὀλιγώτερον τῶν γονέων, τὸ πνεῦμα, τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν εὐφυίαν τῆς Μαρκέλλας, διότι Μαρκέλλαν τὴν εἶχε βαπτίσαι ἡ μήτηρ της.

Ἄλλ' ἡμέραν τινὰ, ὁ Λαυρέντιος, πλήρης ἀγάπης καὶ πατρικῆς ὑπερηφανείας, στρέψας πρὸς τὴν σύζυγόν του,

— Μὰ τὸν Θεόν! εἶπε, δὲν ἐννοῶ πῶς δὲν ἔδωκες εἰς τὸ παιδίον τὸ μόνον ὄνομα τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ φέρῃ.

— Καὶ ποῖον παρακαλῶ;

— Τὸ τῆς Ἀγάπης.

— Ἐχεις δίκαιον, ἀπάντησεν ἡ μήτηρ, ἀλλ' εἴμεθα εἰς καιρὸν νὰ διορθώσωμεν τὸ σφάλμα.

Ἐκτοτε ἡ Μαρκέλλα μετωνομάσθη Ἀγάπη!

μόνον κατὰ τὰς σπανίας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἔπρεπε νὰ φανῇ τις αὐστηρὸς, ἐδίδοτο εἰς αὐτὴν ὡς τιμωρία τὸ παλαιὸν της ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἐπρόσφερεν τότε δι' ὀργίλης καὶ χονδρῆς φωνῆς.

Ταχέως ἀνεπτύσσετο ἡ κόρη καὶ καθ' ἐκάστην ἠύξανον αἱ χάριτες καὶ ἡ ὠραιότης τῆς ἀξιεράστοι καὶ λατρευομένης Ἀγάπης. Ἀκριβῶς ὅτε ἔλαβε χώραν τὸ ἐπόμενον φοβερὸν συμβεβηκὸς εἶχε κλείσει τὸ ἕκτον αὐτῆς ἔτος· καίτοι λίαν ἀνεπτυγμένη διανοητικῶς, οὐδόλως εἶχε χάσει τὴν ἀθωότητα καὶ τὴν πρὸς τὰ παιγνίδια τάσιν, ὥστε οἱ γονεῖς δὲν ἔκρινον εὐλογον νὰ ἐλαττώσωσι τὰς θωπείας των. Ἀμφότεροι ἐφιλοτιμοῦντο ποῖος νὰ κοπιᾶζῃ περισσότερον ὑπηρετῶν τὸν μικρὸν τύραννον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐζήτουν ὡς μόνην χάριν καὶ ἀμοιβήν, νὰ ἔχῃ νέας ἀπαιτήσεις ὅπως δυνηθῶσι νὰ τὰς ἐκπληρώσωσι. Ἡ Ἀγάπη ἦτον ἀληθῶς τὸ μικρὸν ἐκείνο ὄν, ὅπερ,

Ἄρχει νὰ εὐτυχῇ ἵνα μὴ φανῇ ἀγνώμων,

κατὰ τὴν ὠραίαν ἐκφρασίαν τοῦ ποιητοῦ.

Ἐνόσω ἦτον πολὺ μικρὰ, ἐφιλονεύκουν ὁ Λαυρέντιος καὶ ἡ Ἰωάννα, ποῖος νὰ τὴν κρατῇ πλειότερον χρόνον εἰς τὰς ἀγκάλας· ἀφ' οὗ δὲ ἀνεπτύχθη καὶ ἤθελεν ἀνευ ἐπικουρίας νὰ περιπατῇ, ζήτημα ἐγένετο ποῖος νὰ τὴν ὀδηγῇ ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ τέλος ἡξίου ὁ πατὴρ νὰ τὴν φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν σιδηρόδρομον ὅπως διασκεδάξῃ κατὰ τὰς ὀχληρὰς ὥρας τῆς φυλακῆς, ἡ δὲ μήτηρ ἔλεγε ὅτι ἡ οἰκία ἦτον ἀνυπόφορος ἀνευ τῆς Ἀγάπης. Συμβιβάσατε, εἰ δυνατόν, τὰς ἀντιθέτους ταύτας ἀπαιτήσεις!

Ἡ φιλονεικία ἐλάμβανεν ἐνίοτε δικαστάσεις· ἦτον ὡς ἐλαφρὸν νέφος ἐγειρόμενον αἰφνιδίως, καὶ ἴσως οὐχὶ ἀκαιρῶς, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄλλως αἰώνως αἰθρίου οὐρανοῦ τῆς εὐτυχίας αὐτῶν. Ἡ μόνη αἰτία ἦτο πάντοτε τὸ τέκνον. Ὁ Λαυρέντιος παρεπονεῖτο ὅτι δὲν ἔβλεπε τὴν θυγατέρα του, ἡ Ἰωάννα ἔλεγε ὅτι τὴν ἐσφετερίζετο ὁ πατὴρ, καὶ τέλος ἐπανελάμβανον τὴν τριωδίαν τῶν φιλημάτων, διότι ἡ Ἀγάπη ἐχρησίμευε πάντοτε ὡς γέφυρα μετὰ τῶν καλῶν γονέων.

Ἄλλ' ὁ πατὴρ ἐπέμενε καθ' ἐκάστην περισσώτερον, καὶ ἡ Ἰωάννα δὲν ἤξευρε πλέον τί νὰ ἐφύρῃ ἵνα τὸν ἀναγκάσῃ νὰ ἐνδίδῃ.

Πρωτὰν τινὰ ἠτοιμάζετο ὁ Λαυρέντιος σιωπῆλως νὰ ἀπέλθῃ μετὰ τῆς κόρης του, ὅτε ἐπῆρθε σίασθη ἡ Ἰωάννα.

— Καὶ πῶς!... ἀνέκραξεν, ἤθελες νὰ τὴν πάρῃς... χωρὶς νὰ με εἰδοποιήσῃς;

— Μὴ τὸ πιστεύσῃς, ἀπάντησεν ὁ φύλαξ ὀλίγον στενοχωρημένος, ἤθελα νὰ παίξω. Θὰ ἐκρυπτόμεθα ὀπισθεν τῶν δένδρων διὰ νὰ σὲ ἴδωμεν νὰ μᾶς ἀναζητῆς.

— Εἰς ποῖον τὰ λέγεις αὐτά; ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα μετὰ δυσπιστίας.

— Δὲν με πιστεύεις;

— Ἀκουσον Λαυρέντιε, εἶπεν ἡ Ἰωάννα· ἡ Ἀγάπη μεγαλόνει καὶ γίνεται συγχρόνως ζωηροτέρα καὶ ὀλιγώτερον εὐπειθής. Θὰ καταντήσῃ ἐπικίνδυνον νὰ πηγαίνῃ τόσον συχνὰ ἐκεῖ κάτω.

— Τί λέγεις; ἐψιθύρισε τεταραγμένος ὁ ἀγαθὸς πατὴρ.

— Λέγω... λέγω... ὅτι φοβοῦμαι τὸν σιδηρόδρομόν σου, τὰς ἀμαξοστοιχίας τοῦ διαδόχου, τὰς μηχανὰς, τοὺς τροχοὺς καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλεις.

— Εἶσαι τρελλή!

— Ἀφῆσέ με. Ἐγὼ δὲν ζῶ ἐνῷ ἡ κόρη μου εἶναι ἐκεῖ. Δὲν θέλω κἄν νὰ σκεφθῶ ὅτι δύναται νὰ σοῦ φύγῃ καὶ νὰ ὑπάγῃ νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῆς ἀναισθητοῦ ἐκείνης δυνάμεως κατὰ τῆς ὁποίας, καὶ ἡ ἔχθρα σου ἀκόμη, ἔσεται μετὰ τοῦτο ἀνοφελής.

— Σιώπα! σιώπα!

— Δύναται νὰ φύγῃ ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν πρέπει νὰ διευθύνῃς τὴν βελόνην. Καὶ ἂν θελήσῃς ν' ἀφήσῃς τὴν θέσιν σου ὅπως τὴν σῴσῃς, θὰ λησμονήσῃς τὸ καθῆκόν σου καὶ θὰ ἦσαι αἰτία τῶν φοβερωτέρων δυστυχημάτων.

— Ἄ! Ἰωάννα, σὲ παρακαλῶ σιώπα, εἶπεν ὁ Λαυρέντιος ὠχρὸς καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Ποτὲ δὲν εἶχε σκεφθῇ ἐπὶ τούτου καὶ ἐταράχθη βαθέως.

Δὲν ἐπέμεινε ἡ σύζυγός της. Ὁ φύλαξ ἐσιώπα συλλογιζόμενος καὶ σχεδὸν ἐντρομος. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁμοῦς συνῆλθε καὶ τότε,

— Ταλαίπωρός μου Ἀγάπη! ἀνέκραξε, σφίγγων περιπαθῶς τὴν κόρην του. Εἶσαι κακὴ, Ἰωάννα, νὰ με τρομάξῃς εἰς αὐτὸν τὸν βαθμόν!

Ἡ Ἰωάννα, ἥτις δὲν ἐπίστρευν οὔτε τὰ ἡμίση ἐξ ὅσων εἶπεν, ἐμειδιάσε, καὶ ἡ σκηνὴ ἔληξεν ὡς πάντοτε διὰ τῶν στερεοτύπων λέξεων τοῦ Λαυρέντιου·

— Ἐλθὲ νὰ τὴν πάρῃς τὸ μεσημέρι.

III

Ἡ Ἰωάννα ἐφάνη ὡς πάντοτε ἀκριβής.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της, ὁ Λαυρέντιος ἔμεινε μόνος εἰς τὸν οἰκίσκον του καὶ ἐνεθυμήθη χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ τοὺς φόβους καὶ τὰς ἀπειλὰς τῆς συζύγου του. Κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἔβλεπεν ἐνώπιόν του τὴν ξανθὴν κεφαλὴν τῆς Ἀγάπης συντετριμμένην ὑπὸ τῆς ἀτμομηχανῆς· τότε δὲ ἐσφιγγε δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸ κάθισμά του καὶ, μὴ ἠξέυρων πλέον τί ἔκαμνεν, ἐπάλασε δι' ὑπερφυσικῆς δυνάμεως κατὰ τοῦ φαντασιώδους κινδύνου. Ἐπραττε δηλαδὴ ὅ,τι πράττουσι τινὲς, κρατοῦντες πάσαις δυνάμεσι τὸ πλευρόν μιᾶς λέμβου, ἵνα μὴ κλίνῃ ὑπὸ τὸν σάλον τῶν κυμάτων.

Ποτὲ δὲν εἶχεν ἀσθενήσει βάρβως ἡ Ἀγάπη, ὥστε ποτὲ δὲν ἐφαντάσθη ὁ Λαυρέντιος ὅτι ἠδύνατο νὰ τὴν ἀπολέσῃ. Τώρα ὅμως, μεθ' ὅσα καὶ ἂν ἐπραττε, τὸν ἐβασάνιζεν ἡ ἰδέα αὕτη,

καὶ πολὺς καιρὸς παρήλθε πρὶν ἡσυχάσῃ ὁ νοῦς του. Ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης καταστάσεως ὑπῆρξεν ἐκεῖνο, ὑπερπροέβλεπεν ἴσως καὶ ἀναντιρρήτως ἐπεθύμει ἡ Ἰωάννα σπανίως μόνον ἐζητεῖ νὰ παραλάβῃ τὴν θυγατέρα του εἰς τὸν σιδηρόδρομον.

Καὶ ὅταν τὴν εἶχεν ἐκεῖ, τὴν ἐμπόδιζε νὰ ἀπομακρυνῆται· ἐφῆρετο παρὰ τὸ σύνθημα αὐστηρῶς πρὸς τὸ ἄθωον κοράσιον, τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἐνόει κατὰ τί ἐπταίσειεν ὥστε νὰ περιορίζηται τοσοῦτον ἀδίκως.

Ἐνόητε, ὅταν διήρχετο ὡς ἀστραπὴ ἡ ἀμαξοστοιχία ἐνώπιον τοῦ φύλακος, παρετήρει οὗτος τὸν φοβερὸν ὄγκον ἀπομακρυνόμενον μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, ἐπειτα δὲ μετέφερε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς λεπτῆς μορφῆς τῆς Ἀγάπης του, τῆς ἐκ τῆς σαρκός του γεννηθείσης, καὶ ὁ δυστυχῆς ἔτρεμεν δόλοκληρος. Τότε ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην του τὰς θρησκευτικὰς τῆς νεότητος πεποιθήσεις· ἃς εἶχε τασάνει ἀπαρνηθῆ ἕκτοτε· τὴν δὲ, μετὰ νέας ζήσεως, παρεδέχετο τὴν ἀθανάσιαν τῆς ψυχῆς, προπάντων ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς Ἀγάπης.

— Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὴν ἀπολέσω δόλοκληρον, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁμοῦ καταπραυνήθησαν οἱ φόβοι του καὶ ἤρχισε νὰ συλλογίζηται λογικῶς.

— Ἡ μικρὰ, ἔλεγε, εἶναι ἐξοικειωμένη ἀληθῶς πρὸς τὴν διάβασιν τῶν ἀμαξοστοιχιῶν. Ἐπίσης ἀληθῆς εἶναι ὅτι ποτὲ δὲν ἐφοβήθη, ἀλλ' εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη νὰ ἐννοήσῃ τὸν κίνδυνον, καὶ προσέτι τρέμει νὰ μὲ φέρῃ εἰς ἀνησυχίαν. Εἶμαι τρελλὸς νὰ ταραττώμαι οὕτως ἐνεκα χιμαρικῶν φόβων.

Ἐπὶ τοσοῦτον ὀλιγόστευσαν αἱ ἀνησυχίαι του, ὥστε τρεῖς ἐβδομάδας μετὰ ταῦτα, ὁ Λαυρέντιος σπανίως μόνον ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην του τὴν οὐμίαν, ἥτις τοσοῦτον βαθέως τὸν εἶχε ταραξεί προτοῦ.

Ἐσπέραν τινὰ διεδόθη εἰς τὸ χωρίον ὅτι δυστύχημά τι συνέβη εἰς τὸν παρακείμενον σταθμὸν· ἔλεγον ὅτι εἰς τῶν ἐργατῶν κατεσυνετριβῆ ὑπὸ τῆς κατ' εὐθείαν ἀμαξοστοιχίας. Ἡ Ἰωάννα ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τοῦ συμβεβηκότος παρὰ τοῦ συζύγου τῆς ἐνῶ ἐδείπνου.

— Εἶναι ἀληθές, ἠρώτησεν, ὅτι ἐφρονεῖται ὁ Σίμων;

— Ὁχι, ἀπάντησεν ὁ Λαυρέντιος.

— Πῶς γίνεται; ὅλος ὁ κόσμος τὸ λέγει.

— Ὁ κόσμος ἀπατάται. Διέτρεξε μέγαν κίνδυνον ὁ Σίμων, ἀλλ' ἐσώθη χάρις εἰς τὴν αξιοθαύμαστον του ἀταραξίαν.

Ἡ Ἀγάπη μετέφερε τὸ βλέμμα τῆς ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον τῶν γονέων καὶ ἤκουε μετὰ προσοχῆς. Ἐλαμπὸν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ὡς φλόγες καὶ κυρίως πρὸς τὸν πατέρα ἠτένιζε.

— Λοιπὸν δὲν ἀπέθανεν; ἠρώτησε πάλιν ἡ Ἰωάννα.

— Οὔτε ἀπέθανεν, οὔτε ἐπληρώθη. Καὶ ὁμοῦ δόλοκληρος ἡ ἀμαξοστοιχία διήλθεν ἐπάνω του.

— Καὶ πῶς;

— Ὡ! ὑπάρχουσι παρόμοια παραδείγματα. Ὅταν εἶδεν ὁ Σίμων ὅτι ἦτον ἀργὰ πλέον ἵνα σωθῆ φεύγων, ἐροῖσθην πρηνῆς μετ' ἀκαριαίας ταχύτητος μετὰ τῶν σιδηρῶν γραμμῶν· ἀφ' οὗ δὲ διήλθεν ἡ ἀμαξοστοιχία ἠγέρθη ἀβλαβῆς.

— Θεέ μου! ὁποῖος φόβος!

— Εἶδον αὐτὸν καὶ τὸν ἠρώτησα τί ἠσθάνθη. Κατὰ πρότον, μοὶ εἶπεν, ὅταν διήλθεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου ἡ μηχανή, ἠσθάνθη ὑπερβολικὴ θερμότης, ἐπειτα δὲ μοὶ ἐφάνη ἀτελείωτος ὁ χρόνος, οὐδὲν ἄλλο. Ἡξέσθεις, προσέθηκέν ἡσυχῶς ὁ Λαυρέντιος, ὅτι ὁ Σίμων δὲν φοβεῖται εὐκόλως· μοὶ φαίνεται μάλιστα ὅτι εἶναι ἔτοιμος νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ πείραμα.

Ἡγέρθησαν ἐκ τῆς τραπέζης καὶ ἐπαῖξαν μέχρι νυκτὸς μετὰ τῆς Ἀγάπης ὑποκάτω τῶν μηλοῶν, τῶν ὑπισχνουμένων ἤδη πλουσίαν συγκομιδὴν καρπῶν· ἐπειτα δὲ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ἐκλείσαν θύρας καὶ παράθυρα καὶ ἕκαστος ἀπεκοιμήθη.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἤλλαξαν αἱ ὥραι τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Λαυρεντίου. Ἦναγκάσθη νὰ ἐκτελῇ νυκτερινὴν φυλακὴν. Καθ' ἕκαστην ἔσπέραν, τὴν ἐβδόμην ὥραν, ἀπεχαιρέτα τὴν ἀγαπητὴν οἰκογένειάν του καὶ μετέβαινε εἰς τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν. Οὔτε λόγος δὲν ἐγένετο πλέον περὶ μεταβάσεως τῆς Ἀγάπης· ἡ μικρὰ κόρη δὲν εἶχε πολὺν καιρὸν διαθέσιμον μετὰ τὸ τοῦ δείπνου καὶ τῆς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως.

Ἄλλως τε καὶ ἡ Ἰωάννα ἤθελεν ἀντισταθῆ εἰς τὸ νὰ μεταβῇ νύκτωρ εἰς τὸν σιδηρόδρομον.

Μ' ὅλα ταῦτα, συνέβη ἔσπέραν τινὰ τοῦ Ἀυγούστου νὰ ἀσθενήσῃ αἰφνιδίως πτωχὴ τις χωρική. Πανταχόθεν ἔτρεξαν εἰς βοήθειαν· ἕκαστη γυνὴ προέτεινε ἰδιαιτέρον φάρμακον, μέχρις ὅτου ἔφθασεν ὁ ἰατρός. Οὗτος ἐγραφε συνταγὴν, ἀλλὰ στραφεὶς συγχρόνως πρὸς τὰς παρούσας γυναῖκας εἶπε·

— Τὰ φάρμακα τὰ ὁποῖα διατάττω δὲν εὐρίσκονται παρὰ εἰς τὴν πόλιν καὶ ἡ ἀπόστασις εἶναι πολὺ μεγάλη. Ἄς ὑπάγῃ μία ἐξ ὑμῶν εἰς τὸν σταθμὸν, ὅπου ὑπάρχει μικρὸν φαρμακεῖον, νὰ ζητήσῃ ἀπὸ μέρους μου παρὰ τοῦ σταθμάρχου ὀλίγον αἰθέρα καὶ λαύθανον. Τοιοῦτοτρόπως θέλουσιν ἐλαττωθῆ οἱ πόνοι, καὶ θὰ δύνηθώμεν νὰ περιμένωμεν τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπεσταλμένου εἰς τὴν πόλιν. Λοιπὸν, ποῖα ἐξ ὑμῶν ἀποφασίζει νὰ ὑπάγῃ;

— Ἡ Ἰωάννα, ἡ Ἰωάννα, ἀπάντησαν ὅλοι μίξ φωνῇ.

Ἦτο καλὴ ἡ ἐκλογὴ, διότι ὁ Λαυρέντιος καὶ ἡ σύζυγός του ἔχρισαν τόσην ὑπόληψιν, ὥστε

ὁ σταθμάρχης δὲν θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ τῇ ἐμπιστευθῇ τὰ φάρμακα.

Ἡ νέα γυνὴ ἐδέχθη εὐχαρίστως τὴν ἀποστολὴν, καὶ ἀνεχώρησε κρατούσα τὴν Ἀγάπην ἀπὸ τῆς χειρὸς. Ἐσκέρθη νὰ τὴν ἀφήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἴσα ἴσα κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἡ Μαρκέλλα ἦτο ὑπὲρ τὸ δέον ζωηρά. Προετίμησεν ἐπομένως νὰ τὴν ἔγῃ πλησίον τῆς, μ' ὅλον ὅτι ἐμελεε νὰ βραδύνη ὀλίγον ἐξ αἰτίας αὐτῆς.

Ἴνα μεταβῇ εἰς τὸν σταθμὸν, ἔπρεπε νὰ διέλθῃ ἐνώπιον τοῦ οἰκίσκου τοῦ φύλακος. Ἦδη ἔδυσεν ὁ ἥλιος, καὶ μόνον πορφυρὰ ταινία ἔμενεν εἰσέτι ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος — ὡς ἀποχαιρετισμὸς τοῦ φωτοβόλου ἀστρου — διαχύνουσα λάμψιν εἰς τὸν οὐρανόν· ἀλλ' ἡ σιὰ, ἐκ τῆς ἀνατολῆς ἐρχομένη, προέβαινε ταχέως καὶ ἐκάλυπτε τὴν γῆν.

Ὁ Λαυρέντιος εἶδε τὴν σύζυγον ἐρχομένην μετὰ τῆς κόρης, καὶ ἠπόρει τίνος ἔνεκεν εὐρίσκοντο εἰς τοὺς δρόμους τοσοῦτον ἀργά. Ἄμα ἐπλησίασαν, ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ λόγον.

— Ἡ γραῖα Μαριγὼ εἶναι πολὺ ἀρρωστη καὶ μεταβαίω εἰς τὸν σταθμὸν νὰ φέρω φάρμακα.

— Ἐνόμισα ὅτι ἐξῆλθες εἰς περίπατον.

— Διατί; ἐπειδὴ βαδίζω βραδέως;

— Μάλιστα.

— Ἡ μικρὰ δὲν δύναται ν' ἀκολουθήσῃ ὅταν βαίω ταχύτερον, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν ἀφήσω εἰς τὴν οἰκίαν μονάχην.

— Καλὰ ἔκαμες. Ἄλλ' ἀφοῦ σὲ ἀργοπορεῖ, ἄφες τὴν ἐδῶ. Ὅτ' τὴν κρατήσω μέχρις ὅτου ἐπανέλθῃς.

— Εὐχαρίστως.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸ κοράσιον·

— Θέλεις νὰ μείνης μετὰ τὸν πατέρα σου; εἶπε·

— Ναί! ναί! ἐφώναξεν ἡ Ἀγάπη κτυπῶσα τὰς χεῖρας μετὰ χαρᾶς.

Πρὸ καιροῦ δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς τὸν οἰκίσκον καὶ ἡ ἰδέα νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ ἐκ νέου τὴν ἐνθουσία.

— Βοήθησέ τὴν νὰ πηδήσῃ τὸ παράπηγμα, εἶπεν ὁ Λαυρέντιος.

— Ἐλα νὰ τὴν πάρῃς τότε.

— Περιμένε μίαν στιγμὴν· ἐρχεται ἀμαξοστοιχία καὶ πρέπει νὰ διευθύνω τὴν βελόνην. Διήλθον ἐν τάξει μηχανὴ τε καὶ ἀμαξίαι. Ὁ Λαυρέντιος ἦλθεν εἰς τὸ παράπηγμα, ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν μικρὰν, ἣν ἐκράτει ὑψηλὰ ἡ Ἰωάννα, καὶ ἔφερεν αὐτὴν ἀμέσως ἐντὸς τοῦ οἰκίσκου, φωτισμένου ἤδη διὰ φανοῦ.

Περίξ αὐτῶν σκότος βαθὺ ἐκάλυπτε τὰς καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις διασταυρουμένης γραμμᾶς.

Ἐντὸς εἴκοσι τὸ πολὺ λεπτῶν, ἠδύνατο ἡ Ἰωάννα νὰ μεταβῇ εἰς τὸν σταθμὸν καὶ νὰ ἐπανέλθῃ. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ὁ πατὴρ ἔπαιξε μετὰ τῆς μικροῦλας. Αὕτη δὲ ἦτο, καθὼς προεῖπομεν, εἴπερ ποτε ζωηρὰ ἐβασάνιζε τὸν

μύστακα, τὴν μύτην, τὰ ὄτα τοῦ πατρὸς, ἐπήδα εἰς τὰ γόνατά του, ἐφόρει τὸν πῖλόν του καὶ ἐπὶ τέλους ἀνέβη ἐπὶ τῶν ὤμων του ὡς εὐκίνητος πίθηκος. Ἡ γλωσσά της, οὐχ ἦττον τοῦ λοιποῦ σώματος, ἐκινεῖτο· ἔλεγε χιλίας νοστήτους ἀνοησίας, εὐφρεῖς ἀστεϊσμοὺς, τραγούδια καὶ διηγήσεις· τὸ σύνολον ἦτον ἡδὺ ὡς κελάδημα πτηνοῦ. Αἴφνης ἐπήδησε κάτω ταχεῖα ὡς γαλῆ, καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸ κηπάριον τοῦ φύλακος. Ὁ καλὸς Λαυρέντιος, γελῶν ὡς παιδίον, ἔτρεξε κατόπιν.

— Δὲν θὰ μὲ πιάσῃς, ἐφώναξε.

— Τώρα τὸ βλέπεις.

— Δὲν θὰ τὸ κατορθώσῃς.

Καὶ πάντοτε γελῶσα, διέφουγεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ κυνηγοῦντος Λαυρεντίου. Ὁ πατὴρ διεσκέδαζε πλείοτερον αὐτῆς, διότι ἔχαιρε βλέπων τὴν χερὰν τῆς κόρης του. Εἶχε λησμονήσει τὰ πάντα καὶ μόνον εἰς τὸ παιγνίδιον ἐπρόσεχεν.

— Ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ἐδῶ, ἐφώναξεν ἡ Ἀγάπη.

Καὶ ἐκεῖνος προσεποιεῖτο ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν συλλάβῃ· ἡ δὲ χερὰ τοῦ παιδίου ἐδιπλασιάζετο.

Διὰ μιᾶς ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ δρόμου ἡ Ἀγάπη, καὶ ἠθέλησε νὰ διέλθῃ τὴν γραμμὴν. Ὁ Λαυρέντιος ἀμέσως ἐφώναξε·

— Μὴ πηγαίνῃς ἐκεῖ, μικρὰ μου!

— Δὲν θὰ μὲ πιάσῃς, ἀπεκρίθη ὁ εὐχαρὶς δαίμων.

— Ἐλθε, ἔλθε ἐδῶ, εἶπεν ὁ πατὴρ.

Τὸ σκότος ἦτο βαθύ. Ὁ φύλαξ καθὼς διέκρινε τὴν κόρην του, διότι ἐθαμβοῦτο ὑπὸ τοῦ φωτός τοῦ φανοῦ καὶ σχεδὸν τίποτε δὲν ἔβλεπεν ἐμπροσθέν του.

— Ποῦ εἶσαι; ἠρώτησε μετ' ἀνησυχίας.

— Εὐρέ με, ἀπάντησε τὸ παιδίον γελῶν.

— Ἀγάπη! Ἀγάπη! δὲν παίζω πλέον· θὰ θυμώσω· ἔλθε ἀμέσως.

— Ὡ! αὐτὰ τὰ λὲς διότι δὲν ἔμπορὸς νὰ μὲ πιάσῃς.

— Ἐλθε ταχέως, θὰ σοὶ δώσω γλύκισμα.

— Δὲν λέγεις ἀλήθειαν· δὲν ἔχεις γλύκισμα· θέλεις νὰ μὲ γελάσῃς νὰ γυρίσω.

— Μάλιστα αὐτὸ θέλω. Δὲν θέλω νὰ μείνης ἐκεῖ. Τώρα θὰ διέλθῃ ἡ κατ' εὐθείαν ἀμαξοστοιχία. Σὲ παρακαλῶ ἔλθε.

— Ὡ! πῶς μὲ καλοπιάνῃς. Ἀλλὰ δὲν ἀφίνω νὰ μὲ γελάσῃς· πρὸ ὀλίγου ἐπέρασεν ἡ ἀμαξοστοιχία.

— Ὑπάρχει καὶ ἄλλη.

Ἄντι νὰ ἀπαντήσῃ ἡ Ἀγάπη ἐφώναξε·

— Τρέξε, πατέρα, τρέξε κατόπιν μου.

Ὁ Λαυρέντιος ἠνέστησεν ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἠδύνατο νὰ πράξῃ παρὰ νὰ τρέξῃ, ἀλλ' ἐν σπουδῇ νῦν, κατόπιν τῆς κόρης ἵνα τὴν ἐπαναφέρῃ πλησίον του καὶ μακρὰν τοῦ κινδύνου.

Ἐτρεξε λοιπὸν πρὸς τὸ μέρος ἀπὸ τοῦ ὁποῖου

ἤρατο ἢ φωνὴ τοῦ περιλημένου τέκνου. Ἡ νύξ ἦτο ζοφερά, ἢ δὲ Ἀγάπη διέφευγεν ἐπιτηδείως. Εὐτυχῶς ὅμως, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξέβαλλε μικρὰν φωνὴν κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν μικρῶν κορασίων ἄτινα μῆτε νὰ παίξωσι, μῆτε νὰ τρέξωσι δύνανται ἐν σιωπῇ. Τοῦτο ὠδήγει ὀλίγον τὸν ἀσθμαίνοντα πατέρα, ὅστις ἐκουράζετο ἀκολουθῶν τοὺς ἐλιγμοὺς τοῦ ἐπαναστατημένου δαίμονος.

Ὁ τρόμος τοῦ φύλακος ἤξανε, διότι ἡ ἀπειλὴ ἦν ἀπύθουε πρὸς τὴν Μαρκέλλα ἢ τὸν ἀληθῆς. Πράγματι ἐμελλε νὰ διέλθῃ ἀμαξοστοιχία τὴν διακλάδωσιν, καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν ἠδύνατο νὰ δοθῇ τὸ σημεῖον, τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ὅπερ ἀντηγεῖ εἰς τὸ σκότος μὲ ἦγον γοερὸν.

Ὁ Λαυρέντιος ἀνωφελῶς ἐπολλαπλασίαζεν ἰκασίας καὶ διαταγὰς. Ἡ φωνὴ τοῦ ἠλλοιώθη. Ἐπλησίαζεν ἡ ἀπαισία στιγμῆ· τὸ δὲ παιδίον ἐξηκολούθει γελῶν καὶ ἐπαναλαμβάνον πλῆρες ἰλαρότητας.

— Δὲν ἔμπορῆς νὰ μὲ πιάσης, δὲν ἔμπορῆς νὰ μὲ πιάσης.

Ἄλλ' ἐνῶ ἐπανελάμβανε τοῦτο διὰ τελευταίαν φοράν, ἠκούσθη αἴφνης ὁ πρῶτος συριγμὸς τῆς ἀτμομηχανῆς. Σχεδὸν παράφρων γενόμενος, ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἔμεινε ἀκίνητος· δύο θύματα ἐμελλον νὰ συντριβῶσιν ἐὰν δὲν συνήρχετο ἐγκαίρως. Τί λέγω; δύο θύματα; Ἡδύνατο ἡ καταστροφή νὰ λάβῃ ἀκαταλόγιστους συνεπείας, διότι εἰς τὸν σταθμὸν εἶχε φθάσει ἕτερα ἀμαξοστοιχία, ἣτις περιέμενε ἐκεῖ νὰ διέλθῃ ἡ πρώτη διὰ τῆς διακλάδωσης· ἐὰν λοιπὸν δὲν ὑπῆρχεν ὁ φύλαξ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὅπως διευθύνῃ εἰς τὴν ὠρισμένην γραμμὴν τὴν ἐρχομένην ἀμαξοστοιχίαν, ἤθελεν αὕτη ἀφρεύτως ἐπιπέσει ἐπὶ τῆς εἰς τὸν σταθμὸν εὐρισκομένης.

Ὁ κάλυμπος φαίνεται ἐνίοτε μέσον διηγήσεως πολὺ βραδύ. Ὀλίγα δευτερόλεπτα ἤρκεσαν ὅπως ἐκτελεσθῶσι τὰ ἐπόμενα, ἡμεῖς δὲ θέλομεν ἀτελεύτητον χρόνον ἵνα ἐκθέσωμεν ταῦτα.

Ὁ Λαυρέντιος συνῆλθεν αἰφνιδίως ἐκ τῆς ἀναισθησίας.

— Μαρκέλλα! ἐφώνησε διὰ βροντώδους φωνῆς.

— Ἐδῶ, πατέρα, εἶμαι ἐδῶ. Ἐλθε λοιπόν.

— Ταλαίπωρος! ἰδοὺ, ἔρχεται.

Τὸ κοράσιον οὐδόλως συνεκινήθη καὶ ἐξηκολούθει παίζον καὶ φωνάζον ὡς πρότερον, ἀλλ' εἰς τὰς φωνὰς τοῦ ἀνταπεκρίθη ὁ συριγμὸς τῆς ἀτμομηχανῆς ἣτις ἤρχετο μὲ τὴν ταχύτητα τοῦ ἀνέμου.

Ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος μάλλον ἢ ἡ θέλησις, ὠθησε τὸν Λαυρέντιον πρὸς τὴν λαβὴν τῆς βελόνης. Ἦρπασε τὸν μοχλὸν διὰ τοῦ ὁποίου ἐμελλε νὰ μεταβάλλῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς μηχανῆς καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς συρμένων ἀμαξῶν.

— Ἄλλ' ὄχι! ἀνέκραξεν αἴφνης, δὲν δύνάμει νὰ θυσιάσω τὴν κόρη μου. Πρέπει νὰ τὴν

σώσω. Μαρκέλλα, Μαρκέλλα, ποῦ εἶσαι; ἐφώνησεν ἐκ νέου προσπαθῶν νὰ διαπεράσῃ τὸ σκότος διὰ τοῦ βλέμματός.

— Εὐρέ με! καὶ πάλιν εἶπε τὸ ἀδιόρθωτον κοράσιον.

Ὁ φύλαξ ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἐσκέφθη νὰ ριφθῇ ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ σιδηροῦ θηρίου. Ἄλλ' ὅμως τελευταία ἐλπίς τὸν ἐσταμάτησε. Πιθανὸν ἢ Ἀγάπη νὰ μὴ εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου ἢ ἐμελλε ν' ἀκολουθήσῃ ἡ ἀμαξοστοιχία.

Καὶ πάλιν ἐκύτταξε, προσέχων μετὰ παλμῶν τῆς καρδίας, καὶ τότε τὴν εἶδεν. Ὡς ἀστραπὴ διήρχοντο αἱ στιγμῆ καὶ ἐπήρχετο ἡ λύσις, ἀλλὰ δὲν δύνάμει νὰ μὴ ποιήσω μνείαν τῆς ἀγωνίας καὶ τῶν φρικτῶν σπαρχμῶν τοῦ ἀπηλπισμένου ἐκεῖνου πατρός.

Τὴν εἶδεν. Ἦτον ἐκεῖ, ὀρθή. Ὀρθή, ἀκριβῶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς γραμμῆς ἐκεῖνης, ἐφ' ἧς ἐμελλε νὰ διέλθῃ ἡ μηχανή, ἐὰν ὁ φύλαξ, κατὰ τὸ καθήκον του, ἐκείνη τὴν βελόνην. Ἀλλὰ τότε ἐσκέφθη ὅτι ἤρκει νὰ μείνῃ ἀκίνητος ὅπως λάβῃ ἄλλην διεύθυνσιν ὁ σιδηροῦς ἀνεμοστρόβιλος, καὶ τὸ παιδίον θὰ ἐσώζετο.

Ἡ ἀμαξοστοιχία ἤθελε βεβαίως ἐπιπέσει ὡς καταγιγίς ἐπάνω εἰς τὴν ἄλλην καὶ κατακεραματισθῆ ἄλλ' ἀδιάφορον! ἡ Ἀγάπη θὰ ἔζη! Τοιαῦτα σκέψεις, ταχέαι ὡς σπινθῆρες, διήρχοντο εἰς τὸν νοῦν του.

Ἀπερίγραπτα δυστυχήματα ἐπελεύσονται, ἀναρίθμητοι θὰ ἦναι οἱ φονευθέντες καὶ οἱ τραυματαῖαι, εἴκοσι τοὐλάχιστον οἰκογένειαι θὰ περιέλθωσιν εἰς ἀπελπισίαν· πάντα ταῦτα εἶναι ἀληθῆ, ἀλλ' ἡ Μαρκέλλα θὰ ἦναι ἐκτὸς κινδύνου. Θέλει γίνεαι αὐστηρὰ ἀνάκρισις καὶ ὁ φύλαξ θὰ καταδικασθῇ εἰς βαρεῖαν ποινὴν· θὰ ἀπολέσῃ τὴν ὑπόληψιν, τὴν μικρὰν του περιουσίαν, ἀλλ' ἡ κόρη του, ἡ Ἀγάπη του θὰ ζήσῃ, θὰ μεγαλώσῃ, θὰ ἦναι εὐτυχῆς!

Ὡ! ἐὰν ἤξεύρατε πόσον ταχέως σκέπτεται τις εἰς τὰς τρομερὰς ἐκεῖνας στιγμὰς!

Ἀπερασίσθη! Ἐπρεπεν ἀφρεύτως νὰ σωθῇ ἡ Ἀγάπη, διότι μετ' ὀλίγον ἐμελλε νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Ἰωάννα, καὶ ἡ Ἰωάννα θὰ ἐπιπτε νεκρά, ἐὰν δὲν εὐρίσκεν ἢ μόνον τὸ συντετριμμένον πτώμα τοῦ τέκνου τῆς.

Ἐπλησίαζεν ἡ ἀμαξοστοιχία. Δὲν ἐφαίνετο εἰσέτι ἐνεκα μεγάλης καμπύλης τοῦ δρόμου πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν διασταύρωσιν. Ἡδύνατο ἀκόμη ἡ Ἀγάπη νὰ φύγῃ, ἀλλ' ἐφαίνετο, ἡ δυστυχῆς, μὴ θέλουσα νὰ σαλεύσῃ. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐφάνη εἰς τὸν ἀπηλπισμένον πατέρα ὅτι ἐκεῖνη περιέμενε τὴν ἀμαξοστοιχίαν ὡσὰν ἤθελε νὰ προκαλέσῃ τὸν κίνδυνον.

— Μαρκέλλα! ἐπανέλαβε διὰ φωνῆς πνιγμένης ἐκ τοῦ τρόμου, Μαρκέλλα, ἐλθέ. Θὰ πεθάνω.

Ἡ μικροῦλα ἐνόησε βεβαίως ὅτι ὁ πατὴρ δὲν

ἐπαίξε πλέον. Ἄλλ' ἴσως καὶ ἐκεῖνη ἔμενε ἀκίνητος ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ φόβου.

Αἴφνης ἐφάνησαν οἱ δύο φανοὶ τῆς ἀτμομηχανῆς. Τετέλεσται. Τὰ δύο φῶτα, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ τέρατος ἐπλησίαζον μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα.

Ὁ Λαυρέντιος ἠσθάνθη κλονισμὸν εἰς ὀλόκληρον τὸ σῶμα, ἐπειτα ἐπῆλθε ζάλη καὶ πρὸς στιγμήν οὐδὲν πλέον διέκρινεν.

Ἄλλ' ἡ σκέψις δὲν ἠδύνατο νὰ σταματήσῃ καὶ ἔτρεχε ταχύτερον τῆς μηχανῆς.

Ἐνεθυμήθη τὸν ἐντιμον αὐτοῦ στρατιωτικὸν βίον, τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἦτο πιστὸς δούλος τοῦ καθήκοντος. Ἐνεθυμήθη ὅτι τότε ἤθελε θυσιάσει ἄνευ δισταγμοῦ ἑαυτὸν καὶ ὅ,τι ἠγάπα, ἵνα ἐκτελῇ τὸ δοθὲν αὐτῷ πρόσταγμα. Εἶδε διὰ τῆς φαντασίας τὴν φοβεράν σύγκρουσιν τὴν μέλλουσαν νὰ συμβῇ εἰς τὸν σταθμὸν, καὶ τῆς ὁποίας ἤθελεν εἶναι ἐκεῖνος αἴτιος. Ἐκ τῶν προτέρων ἐνόμιεν ὅτι ἤκουε τὰς σπαραξικαρδίους κραυγὰς τῶν πληγωμένων καὶ τὰς οἰμωγὰς τῶν ἀποθνησκόντων.

Τί δικαίωμα δὲ εἶχεν ἐκεῖνος, τί ἦτον ὅπως θυσιάσῃ εἰς τὴν πατρικὴν του στοργὴν τοσαύτας ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις, τοσαῦτα ὄντα εὐτυχῆ... , χρήσιμα πρὸ πάντων, χρήσιμα εἰς ἄλλα τέκνα ἐπίσης ὠραῖα, ἐπίσης χαριέντα καὶ ἐπίσης ἀγαπώμενα ὅσον τὸ ἐδικὸν του;

Τοιοῦτον ἦτο τὸ πρόβλημα. Ἐβυθίσθη εἰς τὰς σκέψεις του, ἐνῶ ἕκαστον μῦρον τοῦ καιροῦ, μῦρον ὅπερ ἀδυνατοῦμεν νὰ μετρήσωμεν διὰ λεπτῶν καὶ δευτερολέπτων, ἕκαστον μῦρον, λέγομεν, ἔφερε πλησιέστερον τὸ ἀσθμαίνον θηρίον οὕτινος θύμα ἀφρεύτως ἔσονται ἢ ἡ κόρη του ἢ οἱ ἄλλοι. Ἄνευ θαύματος, ἄλλη διεξοδος δὲν ὑπῆρχεν.

Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ὑπερίσχυσε ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος. Μηχανικῶς πως ἤρπασε τὴν λαβὴν τοῦ σιδηροῦ μοχλοῦ. Ἡ ἀμαξοστοιχία ἦτον ἐκεῖ, ἀσθμαίνουσα, συρίζουσα καὶ ἀπειλοῦσα. Ὁ στατικὸς στρατιώτης ἐνίκησε τὸν πατέρα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ἐπίσεν ἐπὶ τοῦ μοχλοῦ, μὴ ἐνοσῶν σχεδὸν τί ἔπραττε... Καὶ ἡ ἀμαξοστοιχία διήλθε διὰ τῆς διασταύρωσεως.

Ὅτε ἐφθασεν ἐνώπιον τοῦ σταθμοῦ καὶ πλησίον τῆς ἐτέρας ἀμαξοστοιχίας, ἐσφύριξε ὡς ἂν ἤθελεν οὕτω νὰ ἐκφράσῃ αἰσθημα χαρᾶς διὰ τὴν ἐκφυγὴν τοῦ κινδύνου, καὶ ἐχάθη εἰς τὰ βάθη τῆς νυκτός.

Ἐθριάμβευσε τὸ καθήκον!

Ἀπολιθωμένος, κλονούμενος, ἄφωνος καὶ ἀναισθητος ἔμενε ὁ Λαυρέντιος εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν κρατῶν εἰσέτι τὴν κατηραμένην λαβὴν διὰ τῆς ὁποίας ἐφόνευσε τὴν θυγατέρα του.

— Τώρα, ἐψιθύρισε ἐπὶ τέλους, ἦλθεν ἡ σειρά μου ν' ἀποθάνω.

Ἐμελλε νὰ διέλθῃ ἡ ἐτέρα ἀμαξοστοιχία.

Προϋχώρησε ὀλίγον, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἐσταμάτησε. Δυνατὸν σύριγμα ἀντήχησε εἰς τὸν ἀέρα, ἡ βαρεῖα μηχανὴ ἐβόησε καὶ ἤρχισε νὰ κινήται. Ἐκεῖνος ἀναισθητος καὶ ἄπνους ἔμεινε ἐκεῖ.

IV

Ἄλλ' αἴφνης, ὡς σάλπισμα χαροποιῶν, ἀντήχησε ὀπισθεν αὐτοῦ κρυστάλλινος γέλως. Ἐστράφη, παράφρων ἐξ ἐλπίδος.

— Ὡ! πόσον κακὸς εἶναι ὁ πατέρας ὁ ὁποῖος δὲν θέλει πλέον νὰ παίζῃ μὲ τὴν Ἀγάπην του! ἔλεγε γνωστοτάτη καὶ προσφιλεῖς φωνή.

Τὸ παιδίον εὐρίσκετο μετὰ τῶν γονάτων τοῦ πατρός.

Ὁ Λαυρέντιος δὲν ἠρώτησε, δὲν ἐσκέφθη καὶ νὰ ἐνοήσῃ πῶς εὐρίσκετο ἐκεῖ, πλῆρες ζωῆς τὸ περιλημένον του θυγάτριον.

Ἦρπασεν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του δι' ἀγρίου κινήματος, καὶ ἔτρεξε εἰς τὸν οἰκίσκον κρατῶν τὸν θησαυρὸν του! Ὅταν ἐφθασεν ἐκεῖ, ἔθεσε τὴν κόρην του κατὰ γῆς πλησίον τοῦ φανοῦ καὶ τὴν ἐκύτταξεν.

Ἐκεῖνη ἦτον. Ἐκεῖνη, ἡ Ἀγάπη!

Ἡ χαρὰ ὑπερέβη τὰς δυνάμεις τοῦ καλοῦ φύλακος· ἔπεσε λειπόθυμος πλησίον τῆς κόρης του, ἣτις φοβηθεῖσα καὶ ἐκείνη, ἐξέβαλεν ἐντρομον φωνήν.

Ἀκριβῶς τότε ἐφθασεν ἡ Ἰωάννα. Ἦκουσε τὴν κραυγὴν τῆς Ἀγάπης καὶ ἐτάχυνε τὸ βῆμα. Ἐπειτα, ἀνυπομονοῦσα, ἐφώνησε Μαρκέλλα. Τὸ παιδίον ἔτρεξε εἰς ἀπάντησίν της λέγον ἔνδακρυ·

— Μητέρα, μητέρα, φοβοῦμαι.

— Τί συνέβη;

— Ὁ πατέρας ἔπεσε!

Ἡ Ἰωάννα ὤρμησε καὶ εὔρε τὸν σύζυγον κατὰ γῆς εἰς ἐντελῆ ἀναισθησίαν.

Ἀνέκραξε ζητοῦσα βοήθειαν καὶ εὐτυχῶς ἠκούσθη. Ἦλθον πολλοὶ, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ὁ ἰατρός ὅστις εὐρίσκετο εἰσέτι εἰς τὸ χωρίον, καὶ δι' ἐγκαίρου ἀφαιμάξεως ἐπανεφέρε τὸν πτωχὸν πατέρα εἰς τὴν ζωὴν.

Τὴν ἐπαύριον, ὅτε ἠγέρθη ὁ Λαυρέντιος, ἡ ὄψις του ἐφόβισε τὴν Ἰωάνναν. Ἀντὶ τῶν ζωηρῶν χρωμάτων τῶν παιδρονόντων συνήθως τὸ πρόσωπον τοῦ συζύγου τῆς, ὠχρότης θανάτου ἐκάλυπτε τὴν μορφήν του. Τὴν ὠχρότητα ταύτην, ἀποτέλεσμα τοῦ τρόμου τὸν ὁποῖον ἠσθάνθη, διεφύλαξε καθ' ὅλον τὸν βίον του.

Ἡ Ἰωάννα ἐζήτησε, φυσικῶ τῷ λόγῳ, νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς λειποθυμίας τοῦ συζύγου τῆς. Ὁ Λαυρέντιος ἠναγκάσθη νὰ τῇ διηγηθῇ τὸ πᾶν ἀκολούθως στραφεὶς πρὸς τὴν Ἀγάπην τὴν ἠρώτησε·

— Ἄλλ' εἰπέ μοι, τρελλοῦτσικη, πῶς κατῶρθωσες νὰ μὴ συντριβῆς;

— Ἐμυμήθηκα τὸν Σίμωνα, ἀπεκρίθη.

Η ΑΝΑΤΙΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΥΦΑΛΩΝ ΤΩΝ ΠΥΛΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ.

Πρὸ τοῦ λιμένος τῆς Νέας Υόρκης ὑπῆρχε σειρά σκοπέλων ἢ υφάλων «Πυλῶν τοῦ Ἄδου» καλουμένων, μεγάλης δυσκολίας ἐπιφερούσων εἰς τὰ παραπλέοντα ἐκεῖ πλοῖα. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐργάστησαν, ἵνα ἀνατινάξωσι τὰς υφάλους ταύτας, ἀλλὰ μεγάλη δυσκολία προήρχετο ἐκ τῆς παλιρροίας, ἣτις εἰσβάλλει ἐκεῖ μετὰ ταχύτητα. Οὐδὲν ὀριστικὸν σχέδιον εἶχε τεθῆ εἰς ἐνέργειαν πρὸς βελτίωσιν τῆς διόδου τῆς παλιρροίας, ἕως οὗ τῷ 1869 ὁ στρατηγὸς Νεύτων ἐπελάβετο τοῦ ἔργου.

Ἡ οἰκονομικώτατη μέθοδος ἦτο νὰ ὑποσκάψῃ δι' ὑπόνομον τὴν υφαλον ἢ σπιλάδας, τοῦ μέσου τούτου ὄντος εὐθηνότερου καὶ ἀσφαλεστέρου ἢ τὸ ν' ἀνατινάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας ἐν τῷ μέσῳ τοσοῦτον ὀρηκτικὸν βέβημα. Ἀπέκοψε τὴν ὄρειαν ἄκρην τῆς γῆς ἵνα σχηματισθῇ κάθετον τεῖχος ἐπικαμπὲς ἐκ πέτρας ὡς μέλλουσα ὄχησι τοῦ πορθμοῦ. Βυθίσας δὲ τὴν ἐξέδρυσιν τριάντα πῶδας περίπου ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, καὶ ὀρμώμενος ἐξ αὐτῆς προεξέβαλε σύριγγας ὑπὸ τὴν θάλασσαν μέχρι τῶν σπιλάδων ὡς ἀκτίνας τροχοῦ. Τὰς σύριγγας ταύτας συνήνωσε δι' ἄλλων συρίγγων ἢ διαδρόμων συνδιετιμωμένων μετὰ τῶν πρώτων. Προέκυψε λοιπὸν ἐκ τούτου λιθινὴ ὄροφῆ ὑπὸ τὸν πορθμὸν, ἐπιστεγάζουσα σύριγγας καὶ διαδρόμους ἐκτάσεως περίπου 7,600 ποδῶν, ὑποσφιζομένους ὑπὸ 172 στύλων ἐκ βράχου. Εἰς τὴν ὄροφὴν καὶ τοὺς στύλους διετρυπήθησαν ἀπειράριθμοι ὅπαι ἵνα δεχθῶσι τὰς δυναμικὰς ἐμβολὰς ἢ ἐκρήξεις, καὶ τὰ πάντα ἐξετινάχθησαν συγχρόνως δι' ἠλεκτρισμοῦ. Σχεδὸν τρία πεντάπλευρα ὑπεσκάφησαν οὕτως τὸ δὲ ὕδωρ, ἀφ' οὗ ἐκβλήθησαν τὰ συντρίμματα τῶν πετρῶν, οὕτως ὥστε νὰ προέλθῃ ἴσον βάθος 30 ποδῶν, οὐ μόνον θὰ παρέχῃ ἀσφαλὲς καὶ εὐκόλον πέρασμα εἰς τὰ μάλιστα βαρέως φορτωμένα πλοῖα, ἀλλὰ πρὸς τούτοις θέλει ἐλαττώσει καὶ τὸ βέβημα τῆς παλιρροίας, χρηγοῦν διπλασίαν τοῖς ἐλάχιστον δίοδον.

Τοῦτό ἐστιν ἐν βραχυλογίᾳ τὸ σχέδιον καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἀνατινάξεως τῶν Πυλῶν τοῦ Ἄδου ἵνα δὲ γίνῃ ἡ ἐκρήξις ἀσφαλεστέρα, καὶ ἵνα μὴ προσέλθῃ ἐξ αὐτῆς κτημάτων βλάβη, ἐξελέξαντο τὴν στιγμὴν τῆς μεγίστης ὑψώσεως τοῦ ὕδατος, αἱ δὲ ἐξορύξεις κατεκλύσθησαν ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐντελῶς· τοῦτο δὲ, ἵνα προληφθῇ πρόωρος ἐκρήξις, ἐγένετο διὰ σίφωνος ἐν διαστήματι τριάντων ὥρων. Μετεχειρίσθησαν δὲ ἐν τοῖς ἐμβλήμασιν 28,901 λίτρας δυναμιτιδος, 9,064½ λίτρ. πετρορρηκτικῶν (rendrock) καὶ 14,229 λίτρ. ὑφαιστιακῆς πυρίτιδος (vulcan powder), ἅπερ ὁμοῦ ἀποτελοῦσι συσκευὴν ἐκ νιτρογλυκερίνης λιτρῶν 52,206½. Ταῦτα ἐσχηματίσθησαν εἰς φυσέ-

κια ἐγκλεισθέντα εἰς κιβώτια, καὶ ἐνετέθησαν εἰς 4,462 ὀπὰς καὶ κοιλωμάτα, τοῦ σκοποῦ ὄντος νὰ διαρρήξωσι τὸν ὄγκον τῆς πέτρας εἰς μικρότερα τεμάχια, ἅτινα εὐκόλως λαμβανόμενα ἢ δύναντο νὰ ἐξαχθῶσιν ἐκ τοῦ ὕδατος. Ἐκατὸν χιλιάδας ποδῶν τηλεγραφικοῦ σύρματος μετεχειρίσθησαν ἵνα συνδέσωσι ταύτας τὰς ἐμβολὰς πρὸς ἀλλήλας, οὕτως ὥστε νὰ κατορθωθῇ ἀσφαλῶς τελεία ἐκρήξις, καὶ ἑτέρας 120,000 ποδῶν προσαγόντων εἰς τὰς ἠλεκτρικὰς συστοιχίας, αἵτινες ἀνετίναξαν τὴν ὑπόνομον. Ἦσαν δὲ 12 συστοιχίαι ἐκ 43 χωρισμάτων ἐκάστη καὶ ἑπτὰ ἐκ 44, ἐν ὅλῳ ἐξ 960 χωρισμάτων· ἐτέθησαν δὲ ἐντὸς οἰκοδομῆς ἀνετεχούσης εἰς τὴν προσβολὴν βόμβας 650 πῶδας πρὸς ἀνατολὰς τῆς ὑπόνομου.

Ὁ στρατηγὸς Νεύτων εἶχε δύο ἀντιμαχόμενα καθήκοντα νὰ ἐκτελέσῃ πρὸ τῆς ἀνατινάξεως· τὸ νὰ κρατῇ μακρὰν μέρος τῶν κατοίκων, ὧν ἡ περιέργεια ἦτο ὑπερτέρα τοῦ φόβου τῶν, καὶ νὰ καθυστερήσῃ τοὺς λοιποὺς, ὧν ὁ φόβος ὑπερέβαινε τὴν περιέργειαν. Ἴνα φροντίσῃ ὑπὲρ τῶν πρώτων ἔθεσεν ἱκανὴν περιπολίαν ἐντὸς λέμβων κατὰ θάλασσαν καὶ ἀστυνομικοὺς κλητῆρας κατὰ ξηρὰν, οὕτως ὥστε οὐδενὶ ἐπετρέπετο νὰ σταθῇ ἐγγύτερον περιφερείας 600 ποδῶν ἀπὸ τῆς ὑπόνομου. Ἐδημοσίευσεν προκήρυξιν ὅτι οὐδεὶς ὑφίστατο κίνδυνος, περιγράφων ὅ,τι πράγματι ἐμελλε νὰ συμβῆ, καὶ ὅ,τι ἐξεπληρώθη κατὰ γράμμα· συνεβούλευσε δὲ τοῖς πέριξ οἰκοῦσι νὰ σταθῶσιν ἔξω τῶν οἰκιῶν καὶ νὰ ἔχωσι τὰς θύρας καὶ τὰς θυρίδας τῶν ἀνοικτάς. Οἱ σιδηρόδρομοι καὶ τὰ ἀτμόπλοια τὰ εἰς Νέαν Υόρκην διευθυνομένα καὶ τὰ ἐκεῖθεν ἀναχωροῦντα ἦσαν πλήρη λαοῦ εἰς ἀμφοτέρως τὰς ἀπόψεις, τῶν μὲν μεριμνώντων ὅπως τοποθετηθῶσιν ἐκτὸς βλάβης, τῶν δὲ ποθούντων νὰ πλησιάσωσιν ὅσον ἐνεστὶν εἰς τὴν ὑπόνομον. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν περιέργων πολὺ ὑπερέβαινε τὸ τῶν δειλῶν. Τὸ πλῆθος τὸ συρρεῦσαν ἵνα ἴδῃ τὸ θέαμα τοῦτο ἦτο ἀπειρον.

Πρὸς ἀποφυγὴν δυστυχήματος ἐφρόντισαν ὥστε ἡ ἐκρήξις νὰ συμβῆ ἐν τῇ πρώτῃ ἀκμῇ τῆς παλιρροίας, ἀφ' οὗ τὸ προσάνημα καὶ ἡ κατάκλισις τῆς ὑπόνομου ἐπερατώθησαν, τῇ 24ῃ Ἰουλίου 1876. Τὸ πῦρ ἐτέθη ὑπὸ τῆς Μίςς Μαρίας Νεύτωνος, θυγατρὸς τοῦ στρατηγοῦ, ἡλικίας δύο ἑτῶν καὶ τεσσάρων μηνῶν, ἣτις κρατουμένη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ἐπίεσε τὸ ἐργαλεῖον τὸ ὀποῖον μετέδωκε τὸ ἠλεκτρικὸν βέβημα. Αὐτάπειται τοῦ συμβάντος λέγουσιν ὅτι ἡ ζυλῆα τοῦ ἀδικηροῦ κιβωτίου (coffer dam), ἐνθα αἱ σπιλάδες ἐνοῦνται μετὰ τῆς ξηρᾶς, κατὰ πρόωτον ἐγενεῖν ἄφροντος ὑπὸ τὸ ὕδωρ, εἶτα δὲ ἀπὸ τῶν κρασπέδων τοῦ ἐμβαδοῦ τῶν σπιλάδων σειρά στήλων ὕδατος ἠγέρθη εἰς ὕψος 12 ἕως 15 ποδῶν. Ταχέως τὸ ὕδωρ τοῦτο ὤρμησε πρὸς τὸ κέντρον τῶν σπιλάδων ἢ τῆς υφάλου, βαθυμῆδὸν ἀνυψώμενον, ἕως οὗ κατέστη συμπαγὴς ὄγκος ἄχρου,

ὕδατος καὶ πετρῶν, ἀναρριφθεισῶν εἰς ὕψος 75 ποδῶν, ἵνα πάραυτα καταπέσωσι μετὰ ὑπόκωφον δοῦπον.

Φοβερὰ ἦτον ἡ κίνησις τοῦ ἐδάφους κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς πτώσεως ταύτης, παρευθὺς δὲ ὑπερογκον κῦμα διέδραμε τὸν ποταμὸν, καὶ ἀνέβη πῶδας τινὰς ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὄχθης, καὶ πάραυτα ὑπεχώρησε. Τὸ ὄλον τοῦ θεάματος διήρκεσε τρία ἢ τεσσάρων δευτερόλεπτα, καὶ ἐτελείωσε πρὶν ὁ λαὸς ἐννοήσῃ ὅτι ἤρχισε. Τότε ἠγέρθη μέγιστος ἀλαλαγμὸς, συγχρόνως δὲ ἀτμόπλοια ἐσύριξαν καὶ διὰ μιᾶς πᾶσα μικρὰ λέμβος ἐκ τῶν πέριξ ἐξέκινησε νὰ φθάσῃ εἰς τὰς σπιλάδας, ὅπως πρώτη περᾶσῃ ἐπάνωθεν τοῦ μέρους, ἐνθα ἡ ἐκρήξις ἄρτι συνέβη. Τὰ πλήθη διεσκορπίσθησαν, ἀλλ' οὐκ ὀλίγος χρόνος παρήλθεν ἕως οὗ τὸ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐμπόριον ἀναλάβῃ τὸν συνήθη δρόμον τοῦ.

Τῆς ἐκρήξεως προσηγήθησαν δύο ἐκπυροσκοπήσεις τηλεβόλων, ἵνα προαναγγείλωσιν εἰς τοὺς φύλακας τὸ μετ' ὀλίγον συμβησόμενον καὶ προδιαθέσωσιν εἰς αὐτὸ τὸν λαόν, ὁ δὲ κρότος αὐτῶν ἠκούσθη θροντωδέστερον καὶ εἰς μεζίζονα ἀπόστασιν ἢ αὐτῇ ἢ ἐκρήξις, ἣτις δὲν ἠκούσθη οὐδ' ἐγένετο αἰσθητὴ εἰς σημεία πέντε μίλια ἀπέχοντα, καίτοι τὰ τηλεβόλα ἠκούσθησαν εὐκρινῶς ἐν τῇ αὐτῇ ἀποστάσει. Ἡ ἐκρήξις ἐξετόπισε καὶ ἔθραυσε περίπου 43,000 κυβικῶν μέτρων (yards) μαρμαρυγίτου λίθου βάρους 90,000 τόνων, ἡ δὲ ὑπόνομος περιεῖχε 47,461 κυβικῶν μέτρων ὕδατος, ὅπερ προστιθέμενον εἰς τὸ ἐπὶ τῆς υφάλου ὕδωρ, ἀπετέλει περίπου 143,000 κυβικῶν μέτρων μετατοπισθέντος ὕδατος ὑπὸ τῆς ἐκρήξεως. Τὸ πρόβλημα συνίστατο εἰς τὸ νὰ προσαγάγῃσιν ἐκρηκτικὰς ὕλας καὶ μηχανὰς ὅπως μετατοπίσωσι τὸ ὕδωρ καὶ τὸν βράχον, χωρὶς νὰ προέλθῃ διατίναξις, καὶ φαίνεται ὅτι ἐπιτυχῶς ἐλύθη. Αἱ βολιδουσκοπήσεις αἵτινες ἐγένοντο τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἀπέδειξαν πρὸς εὐχαρίστησιν τοῦ στρατηγοῦ Νεύτωνος, ὅτι ἡ ἐκρήξις ἀπέβη ἐντελεστάτη, θραύσασα κατ' ὄλοκληρίαν τὴν υφαλον· μένει δὲ τῶρα τὸ ἔργον τῆς ἐξαγωγῆς τῶν τεμαχίων, ὅπως καθυθῆ ὁ παρθμός. **

ΠΕΡΙ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΕΝ Τῷ ΟΥΡΑΝῷ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1877

Ἐν ἔτει 1877 θὰ συμβῶσι ὅ ἐκλείψεις· δρᾶται ὅμως ἐν Ἀθήναις θὰ ἴησι μόνον αἱ δύο ὀλικαὶ τῆς σελήνης ἐκλείψεις.

Ἡ πρώτη θὰ συμβῆ τὴν νύκτα τῆς 15^{ης} Φεβρουαρίου. Ἀρχεται ἐνῶ ἡ σελήνη ἴσταται καθέως ἐν τῇ Ἀνατολῇ περὶ τὴν 5½ ἑσπέρας, τὸ μέσον τῆς ἐκλείψεως θὰ ἴηαι περὶ τὴν 8^{ην} καὶ 24', τὸ τέλος περὶ τὴν 9^{ην} καὶ 20'.

Αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου τῆς 1^{ης} Μαρτίου, 27/8 Αὐγ., 26/7 Σεπτ. δὲν εἶναι δρᾶται παρ' ἡμῖν.

Τῇ 11^ῃ Αὐγούστου θὰ ἔχωμεν δευτέραν ὀλικὴν ἐκλείψιν σελήνης, κατ' ὄλην τὴν διάρκειαν δρᾶται. Ἀρχεται δὲ τὴν 9^{ην} καὶ 22', θὰ εὐρίσκηται ἐν τῷ μέσῳ τὴν 11^{ην} καὶ 20' καὶ θὰ τελειώσῃ τὴν 1^{ην} καὶ 18' μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Καὶ τῷ 18^ῃ ἐγένοντο δύο ὀλικαὶ ἐκλείψεις σελήνης δρᾶται ἐν Εὐρώπῃ.

Τὴν συνάντησιν τῆς σελήνης πρὸς φωτεινοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας ὡς καὶ πρὸς τοὺς μεγάλους πλανήτας κρῖνομεν περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν διότι τὰ τοιαῦτα φαινόμενα εἰδικῶς ἐνδιαφέρουσι τοὺς ἀστρονόμους. Ὅπως δὲ προσδιορίσῃ τις ἀκριβῶς τοὺς χρόνους τοιούτων φαινομένων, εἶναι ἀναγκαῖος ἀκριβὴς ὑπολογισμὸς, δι' ὃν ἡ δαπάνη χρόνου καὶ ἐργασίας δὲν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν προκείμενον σκοπὸν.

Τὸ ζωδιακὸν φῶς ἐν τῷ ἑσπερινῷ οὐρανῷ θὰ διακρίνεται εὐκόλως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι μέσων Μαΐου εὐθὺς μετὰ τὸ τελευταῖον λυκαυγές. Ἐν τῷ πρωϊνῷ οὐρανῷ τὸ φαινόμενον θὰ διακρίνηται καλῶς κατ' Αὐγούστον καὶ Σεπτέμβριον.

Οὐδεὶς τῶν γνωστῶν κομητῶν τῶν ὀρατῶν διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν γειτονίαν τοῦ ἡλίου.

Ἐν Ἀθήναις, μηνὶ Δεκεμβρίῳ 1876.

Ι. Φ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΜΙΑΤ

Διαβουτῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀστρονομικοῦ.

ΧΕΙΡΟΚΤΙΑ ΕΚ ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΙΧΘΥΟΣ

Περίεργος εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ καλόπτειν τὰς χεῖρας διὰ χειροκτίων. Πόθεν ἀρὰ γε προήλθεν; ἴσως ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἐκ προφυλάξεως ἀπὸ μεταδοτικῶν μiasμάτων ἴσως χρησιμεύουσι καὶ πρὸς θέρμανσιν μὲν τὸν χειμῶνα, ἀποφυγὴν δὲ τοῦ καύματος τοῦ ἡλίου κατὰ τὸ θέρος. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἐνῶ ἀφίνομεν ἀσκεπῆς τὸ πρόσωπον τὸ λεπτοτάτην ἔχον τὴν ἐπιδερμίδα, φροντίζομεν νὰ περικαλύπτωμεν τὰς χεῖρας καὶ ὅτε ἀκόμη οὔτε ψυχὸς οὔτε θάλλπος ὑπερβάλλον ὑπάρχει. Φαίνεται λοιπὸν πιθανότερον ὅτι τὴν χρῆσιν τῶν χειροκτίων ἐπενόησεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποκρύψεως δυσμάρου χειρῶν, καὶ ἰδοὺ σήμερον ἐξέλιπε πᾶσα διάκρισις μεταξὺ ὥραιας καὶ κακοσχῆμου χειρῶν, μετὰ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἐν καιρῷ δεξιώσεως ἀντὶ νὰ ἐρχῶνται εἰς προσοφὴν δύο χεῖρες φυσικαὶ ὅπως τὰς ἐπλασεν ὁ Δημιουργὸς, συνθλίβονται δύο τεμάχια δερμάτος αἰγῆς ἢ κυνὸς ἢ γαλῆς. Ἀλλὰ τί σημαίνει ἡ φύσις ἀπέναντι τῆς ἐθιμοτυπίας ἢ τοῦ συρμοῦ; Δὲν ἐβλέπομεν τῶντι μέχρι τῆς χθὲς τὰς γυναῖκας μεταμορφωμένας διὰ τοῦ κρινολίνου εἰς κωνοει-

1. Γνωστὸν ὅτι αἱ πρώτοι ἄνθρωποι ἀντὶ ἄλλης ἐνδομασίας ἐκάλυπτον τὸ σῶμα ὀλόκληρον μετὰ δερμάτα ζῶων· πιθανόν λοιπὸν πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ παλαιοῦ συρμοῦ νὰ ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια τοῦ καλόπτειν διὰ δερμάτος μόνον τὰς χεῖρας.

δεις ὄγκους; ἢ μήπως καὶ σήμερον δὲν φέρουσιν ὑπερηφάνως τὴν περίφημον οὐρὰν, τὴν οὐδὲν τὸ ἀνθρώπινον ἔχουσαν; Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ χειρόκτια.

Ἡ ὕλη ἐκ τῆς ὁποίας ταῦτα κατασκευάζονται εἶναι ὁ βᾶμβας, τὸ λίνον, ἡ μέταξα καὶ τὰ δέρματα τῆς δορκάδος, τοῦ ἐριφίου, τοῦ προβάτου, τοῦ κυνός καὶ τῆς γαλῆς. Εἰς ἐπίμετρον ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως ἐν Καναδικῇ ὅτι τὸ δέρμα μεγάλουτινος ἰχθύος ὀξυρύγχου, κοινοτάτου εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας, εἶναι καταλληλότερον εἰς κατασκευὴν χειροκτίων, καὶ συνέστη ἤδη καὶ ἐταιρία πρὸς χρησιμοποίησιν τῆς πολυτίμου ἀνακαλύψεως. Ὡστε ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔχωμεν τὴν εὐχάριστον νὰ εὐρισκόμεθα εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἰχθύων, ἐκτὸς ἐὰν ὡς ἐκ τῆς ἀποφορᾶς ἀποσκορακισθῇ ἡ νέα ἀνακάλυψις.

Θ. Ν. Φ.

ΕΙΣ ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟ-ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Ἐνας Σουλτάνος μίαν φορὰν ἠθέλησε νὰ περιγηθῇ τὸ βασίλειόν του, νὰ μάθῃ τὰ διάφορα ἤθη τῶν ὑπηκόων του, καὶ νὰ τοὺς διοικῇ ὕπως πρέπει. Οἱ ἀυλικοὶ του ἐναντιόνοντο εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν παρασταίνοντες του ὅτι εἶναι ἄμαθος εἰς ταῖς κακοπάθειαις καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ ταξιδίου. Ὁ Σουλτάνος ἐπέμενε. Τότε ἕνας γέρος Φοῦρκος, μὲ μεγάλην ὑπόληψιν, εἶπε τοῦ Σουλτάνου: Εἶναι τρόπος νὰ περιγηθῆς καὶ νὰ μάθῃς τὰ ἤθη τῶν ὑπηκόων σου χωρὶς νὰ ταξειδεύσῃς· κάμε νὰ σοῦ φτιάσουν τσατήρια ὅπου ὄλα, ἀπὸ τὸ χῶμα ἕως τὰ ξύλα ὅπου ἔχουν νὰ τὸ σκεπάζουν, νὰ ἴναι ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου ἐπιθυμοῦν νὰ μάθῃς· κοιμᾶσαι ἐπειτα εἰς καθένα ἀπὸ αὐτὰ μίαν νύκτα, καὶ εἰς τὸν ὕπνον σου θὰ σοῦ παρουσιασθῇ ὁ τόπος ἀπ' ὅπου εἶναι τὸ τσατήρι μὲ τοὺς κατοίκους του καὶ μὲ τὰ ἔργα ὅπου συνειθίζουσιν, καὶ ἔτσι ἠμπορεῖ νὰ μάθῃς ὅ,τι ἐπιθυμοῦν, χωρὶς νὰ κακοπάθῃς ταξειδεύοντας. Ὁ Σουλτάνος ἐκαταπίεσθη εἰς τοὺς λόγους τοῦ γέρου, καὶ ἔκαμε καὶ τοῦ ἔφτιασαν τσατήρια ὅπως ὁ γέρος τοῦ εἶχε παραστήσει. Τοῦ ἔφτιασαν τσατήρια ἀπὸ κερσετὲ τῆς Ρούμελης, ἄλλο ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς, ἄλλο ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἄλλο ἀπὸ τοῦ Μωρέως, καὶ εἰς καθένα ἀπὸ αὐτὰ ἐκοιμήθη μίαν νύκτα. Κοιμώμενος εἰς τὸ τσατήρι τῆς Ρούμελης εἶδε πολέμους, ἄτια νὰ χλωμιντροῦνε. Ἐκοιμήθη εἰς τὸ τσατήρι τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐκοιμήθη γλυκὰ ὡς νὰ νὰ πῖν ἀφίον. Ἐκοιμήθη εἰς ἐκεῖνο τῆς Αἰγύπτου καὶ εἶδε τὸ Νεῖλο νὰ χύνῃ πλημμύρα θησαυροῦ, ἀλλὰ πλούτη τυφλά. Ἐκοιμήθη καὶ εἰς τὸ τσατήρι τοῦ Μωρέως, καὶ εἶδε τρεῖς χιλιάδες δικαστοὺς μὲ δαυλοὺς ἀναμένοντες στὸ χέρι νὰ τρέχουν καὶ νὰ κάνουν ταραχὴ ἀνυπόφερτη.¹

1. Πηρὸς τοῦ Γέρο-Κολοκοτρώνη.

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

(Πρώτη τοῦ ἔτους.)

Ἐ σεις, ὅπου σκορπίζετε τὰ πλοῦτη 'ς τὸν ἀέρα!
Τὸ γέρι σας τὸ ἄπονο καὶ ἄσωτο 'ξαπλώστε,
Καὶ δόστε καὶ 'ς τὸν ἄρρωστο καὶ 'ς τὴν πτωχὴ μητέρα...
'Ελεημοσύνη, χριστιανοί! ἔλεημοσύνη δόστε!
Ποῖος λέγει, ποῖος, ὅτι αὐτὰ τοῦ τώρα σεις πετάτε,
Εἶναι 'δικά σας; . . . Δύστυχοι! αὐτὸ ποῦ περισεύει
Εἶναι τῆς γῆρας, τ' ὄρφανου, καὶ μὴ τὰ σπαταλάτε...
'Ὅποιος τὰ πλοῦτη του σκορπᾷ, ἀπ' τοὺς πτωχοὺς τὰ κλέβει!
'Ελεημοσύνη, χριστιανοί! ἀδελφίκα, ἔλεημοσύνη!
'Λίγο ψωμί γιὰ τὸ φτωχὸ καὶ 'λίγη καλωσύνη!

Συλλογισθῆτε, εἰς αὐτὴν τὴν ὥρα γυμνωμένα
Πόσα παιδάκια κρούουνε, πόσα μικρὰ πεινοῦνε·
Πότα δὲν ἔχουνε γιὰτρὸ καὶ γιὰτρικὸ κανένα!
'Ἀλλοίμονο εἰς ταῖς καρδίαις τοῦ σήμερα γελοῦνε...
'Αχ! δώσετ' ἕνα φόρεμα 'ς τὸν γέροντα ποῦ κρούνει,
'Λίγο ψωμί μ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο 'ς τὸν ξένο,
'Ἐνα βᾶβδι εἰς τὸν τυφλὸ ποῦ 'ς τὸ σκοτάδι λυόνει,
Κ' ἕνα παχνίδι 'ς τὸ παιδί τὸ παραπονεμένο! . . .
'Ελεημοσύνη, χριστιανοί! ἀδελφίκα, ἔλεημοσύνη!
Καρὰ 'ς ἐκεῖνη τὴν καρδίαν ποῦ τὸ ψωμάκι δίνει!

Συλλογισθῆτε, εἰς αὐτὴν τὴν ἴδια ὥρα πόσοι,
Χωρὶς νὰ θέλουν, τὸ κακὸ 'ς τὸ νοῦ τους μελετάνε...
Τί εὐκόλα ποῦ ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ τοὺς γλυτώσῃ
Μ' αὐτὰ ὅπου τὰ χέρια σας ἔδω κ' ἐκεῖ πετάνε! . . .
Πότα καρίτε' ἀγγελλικὰ τὴν ὥρ' αὐτὴ μὲ τρόμο,
Γεμάτα φόβη κ' ἐντροπὴ ὡς νὰ ἀρνικὸ νοιασμέννα,
'Σ τῆς ἀμαρτίας κλαίοντας πηγαίνουνε τὸν ἄρρομο,
Γιατὶ δὲν ἔχουν τὸ ψωμί τῆς μάνας τὰ καμμένα! . . .
'Ελεημοσύνη, χριστιανοί! ἀδελφίκα, ἔλεημοσύνη!
Χαριστέ τους τὴν τιμὴν πρὶν τὸ κακὸ νὰ γίνῃ...

Τὰ ἐλαφρὰ μεταξωτὰ καὶ τὸ μαργαριτάρι,
'Ὅπου ὁ πλούτος σήμερα καὶ ἡ σπατάλη δίνει,
Δὲν ἔχουν τόση εὐμορφίαν, δὲν ἔχουν τόση χάρι,
Δὲν εἶναι εὐμορφώτερα ἀπ' τὴν ἔλεημοσύνη.
Πόσοι χαρίζουν σήμερα 'ς ἀνθρώπους ποῦ μισοῦνε
Γιὰ νὰ φαντάζων μοναχὰ καὶ νὰ φανοῦνε μόνο,
Καὶ τὰ φτωχὰ τ' ἀδελφία τους ἀφίονον νὰ χαθοῦνε·
Αὐτοὶ νὰ μὴ γελάτουν εἰς τὸν καινούριον χρόνον...
'Ελεημοσύνη, χριστιανοί! ἀδελφίκα, ἔλεημοσύνη!
Πολλὰ χαρίζει ὁ Θεὸς 'ς ἐκεῖνον ὅπου δίνει!

ΑΧΙΛΛΑΕΙΣ ΠΑΡΑΣΚΟΥ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Κατὰ τῆς ἀδικίας ἀντίταττε ὑπομονὴν,
ὡς ἐνδύμα κατὰ τοῦ ψύχους· βαρύτερον ἀδικού-
μενος, ὀπλίζου διὰ περισσοτέρας ὑπομονῆς, ὡς
ἐνδύσειαι διὰ βαρύτερου ἐνδύματος ὡς ἄνικς ἀ-
ζάνει τὸ ψῦχος. (Léonard de Vinci).

* * Μεταξὺ προτερήματος καὶ ἐλαττώματος,
πλὴν τῶν ἄλλων, ὑπάρχει καὶ ἡ ἐξῆς διαφορὰ,
τὸ προτέρημα ἀνακαλύπτεται ὑπὸ τοῦ παρατη-
ρητοῦ, τὸ ἐλάττωμα προσβάλλει τοῦ τυχόντος
τὸ βλέμμα. (Petit-Senn).

* * Ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος δὲν πρέπει οὔτε ὄ-
λας αὐτοῦ τὰς πράξεις νὰ δικαιολογῇ, οὔτε ὄλα
τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἐποψίν του ἰδίου του
συμφέροντος νὰ ἐξετάζῃ, οὐδ' ἀκαταπαύστως ἐπὶ
ἑαυτοῦ τὸ βλέμμα του νὰ προσηλῶνῃ. (J. P.
Richter).

* * Τὸν ἄνθρωπον πρέπει νὰ κρίνωμεν οὐ μόνον
ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁμιλεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ
τρόπου καθ' ὃν σιωπᾷ.